Ազգ
Azg
24 ՕԳՈՍՏՈՍ 2005 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 149 (3315)

Սոչիում մեկ ամսում երրորդ անգամ պղծվել են ռուսների ու հայերի շիրիմներ

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վանդալները վնասել են Սոչիի Խոստայի շրջանի Բաբուշովկա գյուղի գերեզմանատան յոթ շիրիմներ: Ինչպես Ռուսաստանի հայերի «Երկրամաս» թերթին հայտնել են Սոչիի «Սեւան» հայկական մշակութային ընկերությունում, վնասված շիրիմներից չորսը պատկանում են ռուսների, երեքը՝ հայերի:

Ինչպես եւ նախորդ երկու դեպքերում վանդալները մակագրություններ են արել շիրմաքարերի վրա: Բայց եթե նախկինում գրվում էր միայն մեկ բառ՝ «Շիզոֆրենիա», ապա այս անգամ վանդալները վիրավորական մակագրություններ են արել միլիցիայի աշխատակիցների ու Ռուսաստանի նախագահի հասցեին:

Հիշեցնենք, որ վանդալիզմի առաջին դեպքը տեղի է ունեցել Խոստայի շրջանի Վերին Յուրս գյուղում, որտեղ պղծվել էր խանինը գերեզման, այդ թվում՝ խանութը՝ հայկական: Երկրորդ դեպքը տեղի է ունեցել Խոստայի շրջանի Ռազդոլնոյե գյուղում, որտեղ պղծված տասը շիրիմներից յոթը պատկանում էր ռուսների եւ երեքը՝ հայերի:

Դրամի արժեզրկման պատճառը չինական յուա՞նն է

Փոխանակման կետերի մի մասը փակ է, մյուսներում՝ հերթ

Եթե դուք այսօր որոշեք դոլար, եվրո, ռուսական ռուբլի վաճառել կամ գնել մայրաքաղաքի փոխանակման կետերում, ապա նկարում նշված առք ու վաճառքի թվերը կարող են կտրուկ փոխված լինել: Վերջին օրերին այնպիսի արագությամբ է հայկական դրամն արժեզրկվում, որ փոխանակման կետերի աշխատակիցներն օրվա մի մասն անցկացնում են թվեր հանել-դնելով: Փոխանակման կետերի մի մասն ընդհանրապես փակ է, որովհետեւ մարդիկ ռիսկի չեն դիմում: Երեկ փոխանակման որոշ կետերում հերթ էր:

Երեկվա մայրաքաղաքի փոխանակման կետերում դոլարը գնում էին 475, վաճառում՝ 488-490 դրամով, եվրոն՝ համապատասխանաբար 577 եւ 590, ռուսական ռուբլին՝ 16,2 եւ 16,9: Առք ու վաճառքի հսկայական տարբերությունը կարող է նշանակել, որ հայկական դրամն այն արագությամբ, որ վերջին ամիսներին արժեւորվել էր, կարող է նույն արագությամբ արժեզրկվել: Հայկական ֆինանսական շուկայի վերջին «դողէրոցքն» սկսվել է հուլիսի 17-ից: Ավելի պարզ հասկանալու համար (ճիշտ է, բնակչությունը չի կարողանում հասկանալ բանկային այս խաղերի տրամաբանությունը), փաստենք, որ վերջին 5 շաբաթներին դրամը դոլարի նկատմամբ արժեզրկվել է 50-55, եվրոյի նկատմամբ՝ 60-65 նիշով:

Տես էջ 2

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ

Անկարայում սպասում են Կազանի հանդիպման արդյունքներին

Հինգ շրջանից հայերի դուրս գալու դեպքում Թուրքիան կբացի՞ Հայաստանի հետ սահմանը

Թուրքական կառավարությունը սպասում է հայ-ադրբեջանական առաջիկա բարձր մակարդակով բանակցությունների արդյունքներին, վկայակոչելով դիվանագիտական աղբյուրներ, գրում է Անկարայում լույս տեսնող անգլիատառ «Անատոլիան» օրաթերթը:

Այսօր Մոսկվայում նախատեսված է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի արտգործնախարարների հանդիպումը: Երեկ երեկոյան Վարդան Օսկանյանն ու Էլմար Մամեդյարովը ոչ ֆորմալ հանդիպում են ունեցել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների հետ: Օգոստոսի 26-ին կամ 27-ին Թաթարստանի մայրաքաղաքում ղարաբաղյան կարգավորման հայ-ադրբեջանական բանակցությունները կշարունակեն Ռոբերտ Քոչարյանն ու Իլհամ Ալիեւը:

Դիվանագիտական աղբյուրը թուրքական թերթին ասել է, որ երկու երկրների նախագահները ղարաբաղյան կարգավորման բանակցությունները դուրս կբերեն փակուղուց: «Ակնկալվում է, որ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ղեկավարներին կհաջողվի հասնել առաջընթացի եւ համաձայնել կարգավորման մի նախագծի շուրջը, որը ենթադրում է հայկական ուժերի դուրսբերում գրավյալ 7 շրջաններից առնվազն 5-ից, իսկ Ղարաբաղի կարգավիճակը որոշել 15 տարվա ընթացքում անցկացվելիք հանրաքվեով», ասել է դիվանագիտական աղբյուրը:

Թուրքական պաշտոնյաները, ըստ թերթի, քննարկում են Հայաստանի հետ սահմանի վերաբացման հնարավորությունը, եթե Երեւանը կասեցի ծրագիրը եւ զորքերը դուրս բերի Ղարաբաղին հարակից 5 շրջաններից: «Հայաստանի կողմից օկուպացիան Թուրքիայի եւ Հայաստանի հարաբերությունների կարգավորման ամենամեծ խոչընդոտներից է», գրում է թերթը:

Հիշեցնենք, որ Մինսկի խմբի տարածաշրջան վերջին այցելության նախօրեին վերջին մեկ տարում երկրորդ անգամ շրջանառության մեջ դրվեց ղարաբաղյան կարգավորման ենթադրական մի ծրագիր, համաձայն որի խնդիրը կարող է լուծվել հանրաքվեով: Ղարաբաղյան ուժերը դուրս են բերվում իրենց վերահսկողության տակ գտնվող շրջաններից, որի դիմաց Ադրբեջանը համաձայնում է ԼՂ-ում հանրաքվե անցկացնելուն՝ չճանաչված հանրապետության կարգավիճակը որոշելու նպատակով:

Տես էջ 2

Վախճանվել է երգչուհի Բելա Դարբինյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անցած գիշեր երկարատեւ ու ծանր հիվանդությունից հետո վախճանվել է նշանավոր հայ երգչուհի, ժողովրդական արտիստուհի Բելա Դարբինյանը:

Անցյալ դարի 60-ական թվականներից սկսած սիրված երգչուհին մեծ ժողովրդականություն էր վայելում Հայաստանում եւ սփյուռքում, ինչպես նաեւ՝ խորհրդային տարբեր հանրապետություններում, երբ հանդես էր գալիս որպես Կոնստանտին Օրբելյանի ղեկավարած Հայաստանի պետական էստրադային նվագախմբի մենակատար:

Սկսելով էստրադային երգերի կատարումներից, Դարբինյանն այնուհետեւ որպես հանրային ռադիոյի մեներգչուհի վերադարձավ ժողովրդական երգերի մեկնաբանմանը, նմանագետների բնութագրմամբ, այդ ասպարեզում նույնպես փայլելով իր անկրկնելի տաղանդով:

Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը ստացել է «ՀԷՑ»-ի պարզաբանումները

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 22-ին ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերությունից ստացել է իր գործունեության լիցենզիայի պայմանների պահպանման վերաբերյալ մի շարք հարցադրումների պարզաբանումներ: Հայտնելով այս մասին օգոստոսի 23-ի պաշտոնական հաղորդագրությունում, հանձնաժողովը միաժամանակ չի մանրամասնել այդ պարզաբանումները:

Հաղորդագրությունում նշվում է, որ ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը այսուհետ եւս կշարունակի իրականացնել «ՀԷՑ»-ի կարգավորման գործառույթները՝ հետամուտ լինելով բաշխման գործունեության լիցենզիայի պայմանների պահպանմանը:

Հանձնաժողովը հայտնում է նաեւ, որ չի հանդիսանում ՀՀ կառավարության եւ «Միդլենդ ռեսուրսիս հոլդինգ լիմիթեդ» ընկերության միջեւ 2002 թվականի օգոստոսի 26-ին կնքված «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի վաճառքի պայմանագրի կողմ, եւ պայմանագրից ծագող խնդիրները պետք է լուծվեն պայմանագրի կողմերի միջեւ:

Հայր եւ որդի Աղապասյանները բարձրացել են Արարատ լեռը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 18-ին Արարատ լեռն են բարձրացել լեռնագնացների խմբի 7 անդամները, այդ թվում՝ հունահայ երիտասարդ Կարո Աղապասյանը: Կարոն եւ նրա հայրը՝ Սարգիս Աղապասյանը, հույն լեռնագնացների այս արշավի գլխավոր կազմակերպիչներն էին:

Արշավին մասնակցում էին 21 լեռնագնաց, սակայն Արարատի գագաթը բարձրանալու առաջին օրն իսկ վարակիչ հիվանդությունը պատճառ է դարձել, որ նրանցից շատերը, այդ թվում եւ Սարգիս Աղապասյանը, 4200 մետրից ավելի չկարողանան բարձրանալ: Խմբից միայն 7 հոգու է հաջողվել հաղթահարել 5137 մետր բարձրությունը: Կարո Աղապասյանն առաջին հունահայ երիտասարդն էր, որին հաջողվում է այսպես բարձրանալ Արարատ լեռը:

«ԲԱՄՕ»-ն չի ցանկանում փոխել Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրի անվանումը

Սակայն պատրաստվում է կատարել 9,5 մլն դոլարի ներդրումներ

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեւանի Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզամշակութային կենտրոնի մոտալուտ սեփականաշնորհման մասին տեղեկատվությունը վերջին օրերին անընդհատ շրջանառվում էր զանգվածային լրատվության միջոցներով: Չնայած պետգույքի կառավարման վարչության պետի տեղակալ Աշոտ Մարկոսյանի հայտարարությանը, որ այդ կառույցն ընդգրկված չէ սեփականաշնորհման ենթակա օբյեկտների ցանկում, այնուամենայնիվ, լուրերը շարունակում էին մնալ հրապարակի վրա: Նշվում էր նաեւ գնորդ ընկերության անվանումը՝ Ռուսաստանի գործարար շրջանակներում ճանաչում գտած «ԲԱՄՕ»-ն, որի հիմնադիրները հայեր են՝ Մուրադյան եղբայրները: Ընկերության Հայաստանի ներկայացուցիչ Մասիս Խաչատրյանի հետ մեր հարցազրույցի հիմնական թեման մարզամշակութային կենտրոնն էր:

Տես էջ 3

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Քանդելու հերթը հասավ Ալավերդյան փողոցի պատմամշակութային շենքերին

Ո՞ւմ է հաջորդը...

Երեւանի քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանի երեկվա չկայացած շրջայցի մեջ ընդգրկված էին նաեւ Արամի եւ Բուզանդի փողոցները: Անշուշտ, շատերը պիտի նրան այնտեղ դիմավորեին իրենց հարցերի հեղեղով, եւ գուցե հենց դա՞ է եղել շրջայցը հետաձգելու պատճառը: Մեզ հասած տեղեկություններով, երեկ մի խումբ երեւանցիներ քաղաքի կենտրոնում մի քանի ժամ «կալանել են» Երեւանի կառուցապատման ծրագրերի գրասենյակի աշխատակիցներին՝ փակելով նրանց ճանապարհը: Եվ դա կարծես բնական է, քանի որ քաղաքապետարանի հրահանգները կատարող այդ գրասենյակի գործունեությունը հետզհետե ընդլայնվում է:

Քաղաքի գլխավոր ճարտարապետ Սամվել Դանիելյանը վերջերս հայտարարել է, որ Արամի եւ Բուզանդի փողոցներում քանդված պատմամշակութային շենքերը հնարավոր է, որ տեղափոխվեն Ալավերդյան (Հանրապետության) փողոց: Իսկ ո՞ւր է տեղափոխվելու, օրինակ, մոտ օրերս քանդվող Ալավերդյան 53-ը, գուցե Արամի կամ Բուզանդի փողո՞ց: Ուղղակի հանճարեղ, անկրկնելի լուծում է՝ Բուզանդի շենքերը կտեղափոխվեն Ալավերդյան փողոց, իսկ այստեղի շենքերը՝ Բուզանդ: Արամի փողոցի մասին խոսելն արդեն անիմաստ է, այնտեղ մնացել է 1-2 շենք, դրանք էլ քաղաքապետարանը շուտով «կապամոնտաժի», որովհետեւ այդ փողոցում ռեստորանների ու հացատների մեծ պահանջարկ կա:

Ալավերդյան 53 շենքը, որի ճակատային քարերն արդեն համարակալված են, այսինքն՝ պատրաստ է «ապամոնտաժման», պատմամշակութային շենք է, կառուցված 1830 թվականին: Բնակիչների ասելով, Երեւանի քաղաքապետարանը 1962 թվականից ի վեր այդ շենքի վրա ոչ մի կոպեկ չի ծախսել, վերանորոգման ոչ մի աշխատանք չի կատարել, իսկ այսօր տիրոջ իրավունքով քանդում է՝ իր պետական կարիքների համար: Բայց չէ՞ որ դրսի պատն արդեն փլվում է, շենքը վթարային վիճակում է, կասի մեր քաղաքապետարանը: Այո, իհարկե, բայց այդ արդեն 43 չվերանորոգված պատմամշակութային շենքը դիմացել է 1988 թվականի երկրաշարժին, բնակիչների ասելով, պատերն այնքան ամուր են, որ ոչ մի ցնցում չեն զգացել, տան պատերին ոչ մի ճաք չի երեւացել: «Մենք մեր տները չէինք վաճառում, հանգիստ ու խաղաղ այստեղ տարի ապրել էինք ու էլի կապրեինք: ՇԻԳ-ի աշխատողները եկան ու առանց մեր կամքը հարցնելու իրենց ուզած պայմաններով պայմանագիր կազմեցին»:

Բնակիչ Ռուբեն Սեկյանը դժգոհեց, որ առ այսօր իր բնակարանի գումարը չի ստացել: «Ո՞վ է մեզ հաշվի առնում, իրենք իրենց ուզած գներով գնահատում են: Մենք ոչ մի սեփականաշնորհ երբեք չենք տեսնում, ՇԻԳ-ի աշխատակիցները գալիս են, որոշում մեր տների գինը ու պարտադրում ստորագրել պայմանագիրը, հակառակ դեպքում սպառնում են զրկել գումարից: Պայմանագիր կնքելիս դոլարի փոխարժեքը հաշվել են 450 դրամով, իսկ հիմա դարձել է 493 դրամ, դեռ հարց է, փոխհատուցում կստանա՞նք, թե՞ ոչ»:

Այդ շենքի ամենավաս վիճակում գտնվող տունը վերջինն է, ճաքած դրսի պատ ունեցողը, բայց նույնիսկ այդ տան վերանորոգված հյուրասենյակում բավականին հաճելի էր: Շենքի քանդման լուրը առնելով տան տերը շտապ ժամանել է Իսպանիայից, ուր մեկնել էր ժամանակավոր աշխատանքի, եւ անչափ զոհ էր, որ Հայաստանից մեկնելու տոմսը ձեռքին է:

Հարեւան բնակարաններից մեկը մտնելով, ուղղակի ապշեցինք, թե ինչպե՞ս կարելի է այսպիսի ամուր, վերանորոգված ու մեկ ճաք անգամ չունեցող բնակարանը քանդել: «Այս տանը 2 դար ապրել են, դեռ մեկ դար էլ կարելի է ապրել: Իմ տան պատերին ոչ մի ճաք չկա, ի՞նչ քանդելու մասին է խոսքը», զայրացած ասում էր տանտիրուհին:

Նրանց զայրույթը տեղին էր, քանզի առնվազն բարբարոսություն է քանդել մի շենք, որն ընդամենը կարիք ուներ դրսի պատի եւ տանիքի վերանորոգման:

Գուցե դեռ ուշ չէ, կառավարությունը չնչին գումար հատկացնելով դեռ կարո՞ղ է փրկել այս շենքն ու փողոցը, գոնե մի փողոց պահել կարո՞ղ ենք....

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

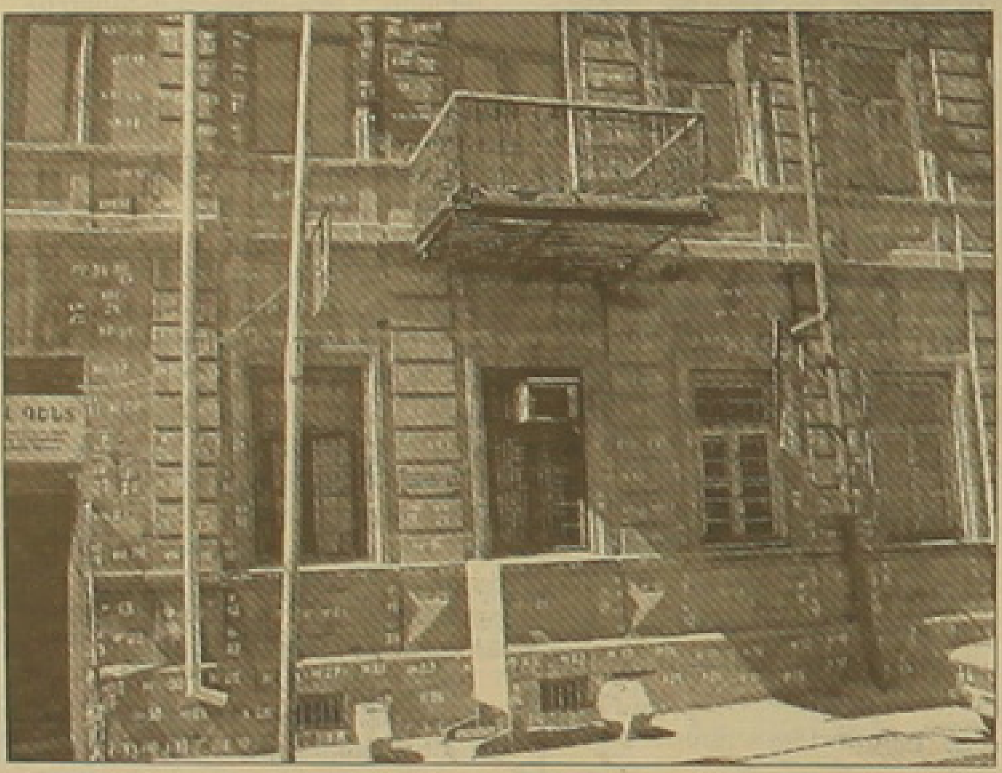

«Օրինակելի համայնք» ծրագրի առաջին փուլն ավարտվեց

Շուրջ 5 տարի առաջ կազմավորված COAF «Մանուկների բարեգործական հիմնադրամն» իր առջեւ նպատակ է դրել Հայաստանի մանուկների եւ երիտասարդների դրական զարգացմանը նպաստել: Կազմակերպության խնդիրն է, երեկ լրագրողների հետ հանդիպմանը նշեց հիմնադրամի նախագահ Գարո Արմենը, կայուն եւ արդյունավետ ծրագրերի նախագծման միջոցով անդրադառնալ ներկայիս աղքատության խնդիրներին, որից տուժում են ազգաբնակչության մեծ մասը եւ հատկապես Հայաստանի երիտասարդները: Ահա արդեն մեկ տարի է, ինչ հիմնադրամը համագործակցելով ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի, ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության, Համաշխարհային բանկի եւ ՀԿ-ների հետ, Արմավիրի մարզի Քարակերտ ավանում իրականացնում է «Օրինակելի համայնք» ծրագիրը: 2 մլն ԱՄՆ դոլար արժողությամբ ծրագիրն ավարտում է առաջին փուլը եւ շարունակում է երկրորդ փուլի աշխատանքները, որի ընթացքում կանցկացվեն դասընթացներ, կնորոգվեն շենքեր: Աշխատանքներում կընդգրկվի Քարակերտի բնակչության 50-60 տոկոսը...

Պրն Արմենը տեղեկացրեց, որ ծրագրի առաջին փուլի ընթացքում ավարտվել են 5000 բնակչություն ունեցող Քարակերտ գյուղի երկու մանկապարտեզների, մեկ դպրոցի եւ մշակույթի տան կապիտալ վերանորոգումը, ջեռուցման համակարգի տեղադրումը, անհրաժեշտ կահույքով ու սարքավորումներով ապահովումը, խաղահրապարակների կառուցումը: Վերանորոգվել է նաեւ 14 կմ ոռոգման համակարգը՝ ապահովելով ավելի քան 80 հա հողատարածքների ոռոգում, որից կօգտվի մոտ 360 ջրօգտագործող: Խմելու ջրի խնդիրը կլուծվի առաջիկա 1-2 տարում ֆրանսիացի գործընկերների աջակցությամբ, իսկ այժմ համայնքի ջրի հորերի միջոցով բնակչությանը մատակարարում են խմելու ջուր: Ծրագրի շրջանակներում 3 ամիս առաջ մի գործարար բացել է կահույքի գործարան, եւ հենց այդտեղից էլ գնվել է դպրոցի ու մանկապարտեզների կահույքը: Հիմնվել է նաեւ պլրադաց, բացվել է խորշոր խանութ, ստեղծվել է 50.000 ծիրանենիների տնկարան: Քարակերտցիներին տրամադրվել են բանջարեղենի սերմեր, պարարտանյութեր, գյուղատնտեսական գործիքներ եւ այլ նյութեր: Համայնքի 2.500 չքավոր ընտանիքներին տրամադրվել են սննդամթերք, հագուստ: «Մաքուր Քարակերտ» ծրագրի շրջանակներում մաքրվել են տասնամյակներում գոյացած 5.000 խմ թափոններն ու աղբը:

Գարո Արմենը տեղեկացրեց, որ առաջիկայում այս ծրագիրը կընդգրկի 5-10 այլ գյուղեր (1,5-2 տարի ժամկետով) եւ մոտ 5-6 տարի հետո մոտ 100-ից ավելի գյուղեր կբարելավվեն:

Հանդիպմանը ներկա էր նաեւ ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող, ՄԱԶԾ-ի մշտական ներկայացուցիչը Հայաստանում տկն Կոնսուելո Վիդալը, որը գոհունակություն հայտնեց ծրագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքների առնչությամբ ու Հայաստանը բնորոշեց «շատ սիրուն երկիր, ոնց որ տանը լինես»:

«Օրինակելի համայնք» գյուղական վայրերի զարգացման ծրագրի առաջին փուլի ավարտական տոնակատարությունները տեղի կունենան Արմավիրի մարզի Քարակերտ գյուղում, օգոստոսի 26-ին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԲՈՂՈՔԻ ԱԿՑԻԱ

«6-րդ վարչությունը մեզ ուզում է շուկայից հանել»

Ասում են «Ռեկո-ռեկորդս» ձայնագրման ստուդիայի աշխատողները

Երեկ նախագահի նստավայրի դիմացի այգու եզրաքարերին նստած շարունակում էին ցույց անել «Ռեկո-ռեկորդս» ձայնագրման ստուդիայի 25 աշխատողները: Ընկերությունը գործում էր Մաշտոցի պողոտայի գետնանցումի հանրախանութում: Հիշեցնենք, որ մի ամիս առաջ ներքին գործերի նախարարության կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի 6-րդ վարչությունից եկել, վարչության պետի բանավոր հրահանգով բռնագրավել են ստուդիայի ձայներիզները, սկավառակները: Ստուդիայի դռներն այժմ կապարակնքված են, աշխատողները՝ զրկված աշխատանքից: «Եկան առանց դատարանի որոշման, ոչ մի փաստաթուղթ ցույց չտվեցին, պատճառաբանեցին, որ երգիչների հեղինակային իրավունքներն ենք պաշտպանում: Սակայն հուլիսի 23-ի մեր մամուլի ասուլիսին հրավիրված երգիչ-երգչուհիները հայտարարեցին, որ համագործակցում են մեզ հետ, եւ ոչ մի բողոք չեն ներկայացրել որեւէ մեկին», պատմում է ընկերության աշխատակից Արմեն Նորիկյանը:

«Ռեկո ռեկորդսը» ձայներիզների արտադրության ու վաճառքի շուկայում բավական ծանրակշիռ տեղ ուներ, այս կարճ ընթացքում ձայներիզների ու տեսաերիզների 200-500 դրամով թանկացումը նույնպես կարելի է կապել շուկայից նրա դուրսմղման հետ: Իբրեւ ՍՊԸ գրանցված, օրինական դաշտում գործող այս կազմակերպությունից բացի շուկայում նույն բիզնեսով զբաղվող այլ ընկերություններ կան, որոնց պատկառելի մասը ստվերում է, բայց շարունակում են հանգիստ աշխատել: «Մեզ պարզապես ուզում են շուկայից դուրս մղել», համոզված են «Ռեկո-ռեկորդսի» աշխատողները:

Մեկ ամիս շարունակվող բողոքցույցի ընթացքում նախագահական նստավայրից ոչ մեկը չի արձագանքել բողոքավորներին, իսկ «հեռուստաընկերությունները աղավաղված տեղեկություն են տվել»:

Որ հեղինակային իրավունքների պաշտպանության խնդիրները Հայաստանում ամենահետին պլանում են, ակնհայտ ճշմարտություն է: Բայց որ դրանով անմիջականորեն չեն զբաղվում, ասենք, մշակույթի նախարարությունը, արտոնագրման վարչությունները, բայց առաջամարտիկ է դարձել ՆԳ-ն, նույնպես տարօրինակ է: Ստուդիայի աշխատողները փաստաբան են վարձել եւ մտադիր են դատական հայց հարուցել տնտեսական դատարանում՝ պաշտպանելու եւ հետապնդելու իրենց իրավունքները:

Կ. Դ.

Անկարայում պնդում են...

1-ին էջից

Այս տեղեկատվությունը նախ մամուլ արտահոսեց նախագահներ Քոչարյանի եւ Ալիեւի 2004 թ. սեպտեմբերի 15-ին Աստանայում կայացած հանդիպման նախօրեին: Մի քանի ամիս անց ֆրանսիական «Ֆիգարո» թերթում հոդված տպագրեցին ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Պիեռ Լելուշն ու Իսպանիայի նախկին արտգործնախարար Անա Պալասյոն: Հայաստանի արտգործնախարարն ասուլիսներից մեկում խորհուրդ տվեց ուշադրություն դարձնել այդ հրապարակմանը, որում կրկին խոսվում էր հանրաքվեի մասին:

Համանախագահների հուլիսյան այցի նախօրեին հայկական դիվանագիտական շրջաններից եղավ ղարաբաղյան խնդիրը հանրաքվեով կարգավորելու հավանականության նոր արտահոսք: Մի քանի օր անց ադրբեջանական լրատվամիջոցներում շրջանառության մեջ դրվեց կարգավորման այսպես կոչված «5+1+1» տարբերակ, այսինքն՝ հայկական ուժերը նախ դուրս են բերվում 5 շրջաններից, ապա Քելբաջարից եւ Լաչինից, որը, սակայն, հերքեց Հայաստանի ԱԳՆ-ն:

Նախագահների թաքարական մենամարտի նախօրեին ադրբեջանական կողմը, որը փոխարտգործնախարար Արազ Ազիմովի շուրթերով հայտարարում էր, թե «կողմերը երբեք այսքան մոտ չեն եղել կարգավորմանը», սկսել է հոռետեսական հայտարարություններ անել: ԵԱՀԿ համանախագահների եւ միջնորդ երկրների կառավարությունների մի քանի շաբաթ առաջվա լավատեսությունը եւս խամրել է, ինչը կարող է Իլհամ Ալիեւի հոռետեսության հետեւանք լինել:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Դրամի արժեզրկման պատճառը ...

1-ին էջից

Նախօրեին Հայաստանի գլխավոր բանկիրը լրագրողներին բացատրել էր դրամի այս «մասնակի» արժեզրկումը՝ ներկայացնելով հիմնական երեք գործոն, որոնցից մեկը «պատմական» է: Ըստ են, Չինաստանն իր ազգային արժույթը՝ յուանը, 2 տոկոսով ամրապնդել է դոլարի նկատմամբ, ինչը լուրջ գործոն է միջազգային շուկայում արժույթների փոխարժեքների ձեւավորման համար: Այսինքն, այս անգամ դրամի արժեզրկման պատճառներից մեկը չինական փողն է: Բացի այդ, Կենտրոնական բանկի նախագահը նկատել է, որ վերջին երկու ամիսների գնանկումը՝ պայմանավորված գյուղատնտեսական ապրանքների գների նվազմամբ, եւս ազդել է դրամի արժեզրկման վրա: Եվ վերջապես երրորդ՝ վերջին շրջանում դոլարի նկատմամբ միջազգային շուկաներում հետաքրքրությունը մեծացել է, ներդրումներ կատարելիս նախապատվությունը տրվում է դոլարային գործարքներին, որոնց եկամտաբերությունը, պարզվում է, կտրուկ բարձրացել է՝ նախկին 1 տոկոսից հասնելով 3,5-ի:

Իհարկե, շարքային քաղաքացիները չեն կարող հասկանալ կամ հավատալ այս բացատրություններին: Պատճառները կարող են լինել մի քանիսը: Օրինակ, ինչպե՞ս է պատահում, որ չինական յուանի պատճառով չեն արժեզրկվում մեր անմիջական հարեւան հանրապետությունների արժույթները: Վերջին 5 շաբաթներին, ի տարբերություն դրամի, վրացական լարին բացարձակապես չի արժեզրկվել, չի արժեզրկվել նաեւ ադրբեջանական մանաթը:

Վերջին պահին, ժամը 21.00-ին, Երեւանի «Ռոսլ Սթրիթում» (Տիգրան Մեծի պողոտա) դոլարն ամրապնդվեց գնումը 480-ի, վաճառքը 495 գծի վրա: Այդ ժամին հերթերը դեռեւս երկար էին փոխանակման կետերի առջեւ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՏԻԳՐԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Մայիսի 3-ը մայրաքաղաքի Արաբկիր համայնքի Շահսուվարյան 7 շենքի բնակիչների համար նյարդայնության ու մշտական սթրեսների սկիզբ դարձավ: Շենքի անմիջական հարեւանությամբ, ընդամենը 14 մ հեռավորության վրա, նախկին լուսատեխնիկական գործարանի նախկին տարածքում անհայտ հովանավորությամբ անհայտ անձինք տենզաքլոնկի արտադրություն տեղադրեցին: Մինչ ուշ երեկո բնակիչների նյարդերը սղոցում է հարնիկ-հակահամաճարակային տեսչության Արաբկիրի տարածքային կենտրոն, քաղաքապետարան, ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայություն, թաղապետարան, ոստիկանություն, ոչինչ չի օգնում: Արաբկիրի սանկայանից միայն 2 ամիս անց հայտնվեցին՝ եւ ի զարմանս բնակիչների, «եզրակացրին», որ տարածքում աղմուկի մակարդակն ու տատանումները նորմայի սահմաններում են, բնակիչների առողջությանը ոչինչ չի սպառնում: Տարօրինակ «զուգադիպությամբ» ... գիշերներն արթնանում եմ, ականջներիս մեջ բամբակ խոթում, որ կարողանամ մի քիչ քնել: Ցինիզմի այլ արտահայտություն չի լինում»:

Արանք տողեր են աղմուկից, փոշուց, վիբրացիաներից տառապած բնակիչների բողոքներից՝ հղված «Ազգի» խմբագրությանը:

Բնակելի տարածից ընդամենը 14 մ հեռավորության վրա նման արտադրամասի տեղադրումը ակնհայտորեն ոտնահարում է քաղաքաշինական բոլոր նորմաներն ու հասկացությունները: Ում թեթեւ ձեռքով

Աղմուկից հալածվածները

«Արաբկիրի սանկայանը հովանավորում է արտադրամասի տիրոջը», համոզված են Շահսուվարյան թիվ 7 շենքի բնակիչները

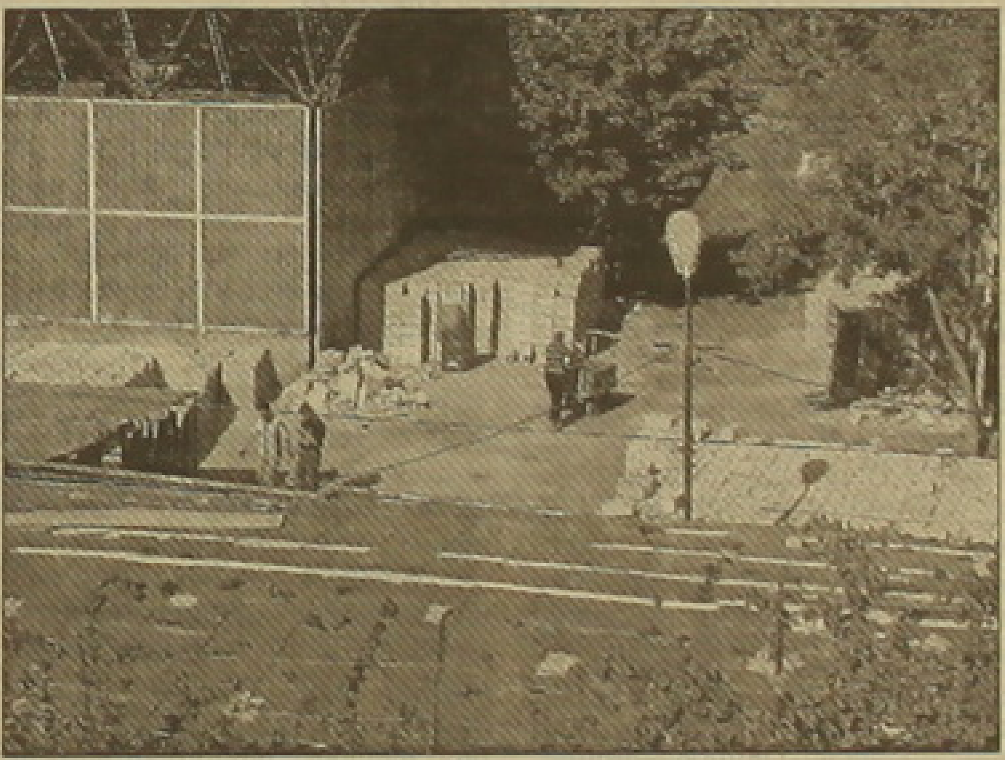

վածող մուտքերի չընդհատվող աղմուկը: Քաղաքի կենտրոնում շինանյութի արտադրության բիզնես ձեռնարկածները կեսգիշերին փոխում են «տրոֆիլը»՝ կից տարածքում սկսում է գործել շեղվացման արտադրամասը՝ քնահարամ անելով բնակիչներին, զրկելով սեփական հարկի տակ հանգստանալու իրավունքից, ստիպելով ողջ գիշեր ունկնդիր լինել ոչ միայն ճխկճխկոցներին ու դխկդխկոցներին, այլեւ այդ աղմուկի պատճառով գոռգոռացող, հայհոյող աշխատողների գիշերային առօրյայի մանրամասներին: Ի լրումն ամենայնի, նրանք հաճախ նաեւ երաժշտություն են միացնում նման աղմուկի մեջ: Նույն վիճակը շարունակվում է նաեւ շաբաթ-կիրակի օրերին: Ամենաասարսափելին, սակայն, սալիկների արտադրության ժամանակ առաջացող վիբրացիոն տատանումներն են, որոնք բառացի խարխլում են շենքի ոչ միայն հիմքերը, այլեւ դրա բնակիչների նյարդերը: 3 հաստոցների գործողության ժամանակ հողը եւ շենքը համերաշխ թրթռում են, ստիպելով բնակիչներին անիծել այն օրը, երբ այստեղ տուն ստացան:

Երբ արտադրամասն աշխատում է, նաեւ մառախուղի նման ցեմենտի փոշի է բարձրանում՝ լցվելով շենքի հարակից տարածքում հիմնված պարտեզները, «օծելով» խաղողի տերեւները, լցվելով բնակարանները:

Բնակիչները մշտական լարվածության մեջ են: Շենքը վերածվել է իսկական հիվանդանոցի: Ալլա Կարայանի համար արդեն մի քանի անգամ շտապօգնություն են կանչել:

Սկզբում բնակիչները նորահայտ գործարարներին բարեկամաբար նախազգուշացրին, ոչ մի օգուտ: Հետո սկսեցին դիմել ու շարունակում են դիմել հնարավոր ու հավանական բոլոր ատյաններին՝ հիգիենթյամբ» նրանց այցելության օրերին ու ժամին արտադրամասի աղմուկը դադարում էր կամ եթե կար, համեմատաբար տանելի էր դառնում:

«Արաբկիրի սանկայանը, իր պետ Աստղիկ Բալասանյանով, հովանավորում է այս արտադրամասին ու նրա տնօրեն Հայկ Զեյնալյանին», այս եզրահանգումը բնակիչների միակ շոշափելի «ձեռքբերումն» է այս դժոխային ամիսների ընթացքում:

«Արաբկիրի սանկայանը թատրոն է խաղում՝ այստեղ գալուց առաջ զգուշացնում է արտադրամասի տերերին, թե գալիս ենք ստուգման, եւ նրանք փոխում են աշխատանքի ռեժիմը»:

Գիշյան Ալվինա- «Սա իսկական սադիզմ է, մինչեւ ե՞րբ է շարունակվելու»:

Աղայան Ռուզաննա- «Աշխատանքից տուն չեմ ուզում գալ»:

Դոմինյան Արմեն- «Այդ վիբրացիաները փոքրիկ արկերի ներգործություն ունեն: Դրանք արդեն ճաքեր են առաջացրել պատերի վրա, մենք ամեն օր երկրաշարժ ենք ապրում»:

Թադեւոսյան Երանուհի- «Ես ու հովանավորությամբ է թույլատրվել բնակելի տարածքում նման արտադրություն հիմնել: Իրավասու ատյանները քար անտարբերություն ու անգործունակություն են պահպանում:

Զարմանալի է, 2 ամիս առաջ ՀՀ նախագահը կենցաղային հիգիենայի այս կարեւոր պահանջը (խոսքը վերաբերում է հասարակական սպասարկման կետերում բարձր երաժշտության պատճառով բնակիչների խանգարված հանգստին) վերահսկելու հատուկ հանձնարարական տվեց:

Հավանաբար, ավելի ուժեղ, հզոր մի հանգամանք հետ է պահում նրանց նախագահի պահանջը կատարելուց: Բավարարվեցին մի քանի հերթապահ միջոցառումներով, տուգանվեցին մի քանի սրճարաններ... եւ վերջ:

Իսկ Շահսուվարյան 7 շենքի բնակիչները շարունակում են գլուխ ջարդել, թե էլի ում կարող են դիմել՝ իրենց կյանքը նախկին հուն վերադարձնելու համար:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Կոռուպցիայի դեմ փորձում է պայքարել դատախազության հատուկ բաժինը

Կոռուպցիայի դեմ ավելի արդյունավետ պայքարելու համար անցած տարվա հունիսի 30-ին գլխավոր դատախազությունում ստեղծվել է կոռուպցիայի դեմ պայքարի բաժին: Բաժնի նախորդ 8 ամիսների գործունեությունը ներկայացնելու համար երեկ «Հակասսվեր» հասարակական կազմակերպությունը «Դատախազության լիազորությունները կոռուպցիայի դեմ պայքարում» թեմայով հանդիպում էր կազմակերպել: Ըստ այդմ, 8 ամսվա պատմություն ունեցող գլխավոր դատախազության նշված բաժինը, որ ունի 8 աշխատող, մշակել է կանոնակարգ, վերսկսել 1 կասեցված գործ, ընդունել 100 հողու: Ի դեպ, հարուցված գործերը կապված են եղել կաշառքի, կաշառակերության հետ: Դատախազության կոռուպցիայի դեմ պայքարի բաժնի պետի մտահոգությունը կապված է քաղաքացիների դիմելիության հետ, որը կկարողանա օգնել եւ ճիշտ ուղղորդել բաժնի աշխատանքները:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

Շնորհակալություն

Մոսկովյան եւ Դեմիրճյան փակուղիների բնակիչների շնորհակալական խոսքը Կենտրոն համայնքի թաղապետ Գագիկ Բեգլարյանին:

Պարոն Բեգլարյան, շուրջ 50 տարի բնակվում ենք նշված փակուղիներում, որոնք անբարեկարգ եւ անանցանելի վիճակում էին: Ճիշտ է, տարբեր ժամանակներում եղել են տարբեր ղեկավարներ եւ տվել են շատ խոստումներ ու չեն կատարել: Միայն ձեր ղեկավարության օրոք Դուք խոստացաք եւ անմիջապես կատարեցիք ձեր խոստումը՝ ասֆալտապատեցիք ու բարեկարգեցիք մեր բակերը, որի համար հայտնում ենք նշված փակուղիների ողջ բնակչության անունից մեր խորին շնորհակալությունը:

Մոսկովյան եւ Դեմիրճյան փակուղիների բնակիչներ

ԱՅԾ

Ջավախքի եւ հայաստանաբնակ երիտասարդների համատեղ 4 օրը

30 հայ ուխտավոր ճամբարականներ, ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերով փոխնախարար Լիլիթ Ասատրյանի գլխավորությամբ, օգոստոսի 18-21-ը գտնվել են Ջավախքում: Ուխտագնացությունը կազմակերպվել էր «Հայաստանն իմ հայրենիքն է» հանրապետական երիտասարդական առաջին փառատոնի շրջանակներում: Փոխնախարար Լիլիթ Ասատրյանի վստահեցմամբ, ծրագրի նպատակներից կարեւորագույնը ջավախահայ երիտասարդությանը հուզող խնդիրներին ծանոթանալն ու տեղի երիտասարդական կառույցների հետ համագործակցության նոր եզրեր գտնելն է: Ուխտագնացության մասնակիցներին Ախալքալաքի Սբ. Խաչ հայոց եկեղեցու բակում հանդիսավորությամբ դիմավորել է տեղի բնակչությունը՝ Ջավախքի առաջնորդական փոխանորդ տեր Բաբկեն աբղ. Սալբիյանի գլխավորությամբ: Վերջինս իր օրհնությունը տալով ներկաներին՝ կարեւորել է նման այցերը եւ ընդգծել, որ դրանք հույս ու հավատ են ներշնչում տեղի հայ բնակչությանը: 4-օրյա այցի ընթացքում 30 ճամբարականները տեղի երիտասարդների հետ եղել են Թմբկաբերդում, Խերթվիսում, Վարձիայի հայ իշխանների քարանձավային քաղաքում եւ տեղի հայկական եկեղեցիներում: Այցելած բոլոր եկեղեցիները ճամբարականները մաքրել են տեղի բնակչության օգնությամբ: Հայաստանյան հյուրերը հանդիպել են նաեւ Ախալքալաքի շրջանի հայաբնակ Դիլիսկա, Գոմբորդո ու Արագովա գյուղերի բնակչության հետ եւ տեղի միջնակարգ դպրոցի գրադարաններում հանձնել հայերեն գեղարվեստական գրականություն, ավելի քան 400 տուփ խաղալիքներ: Այցելության վերջին օրը նշանավորվել է «Հայաստանն իմ հայրենիքն է» փառատոնի մասնակիցների եւ փառատոնի շրջանակներում հայ էստրադային երգիչների ներկայացրած համերգային մեծ ծրագրով: Այս այցելությունը, փոխնախարար Լիլիթ Ասատրյանի հավաստմամբ, շարունակական ծրագրի սկիզբն է:

Ն. Պ.

«ԲԱՄՕ»-ն չի ցանկանում փոխել ...

1-ին էջից

- «ԲԱՄՕ»-ի ռուսաստանյան գործունեության մասին հայտնի է, իսկ Հայաստանում որեւէ գործունեություն իրականացնո՞ւմ է:

- Ընկերության ղեկավար Մուրադ Մուրադյանը եւ նրա եղբայրները Մարտունու շրջանի իրենց ծննդավայր Նորագյուղում 1998 թ. սկսել են նոր, ժամանակակից բոլոր չափանիշներին համապատասխանող դպրոցի շինարարությունը: Շուտով որպես նվիրատվություն դպրոցը կհանձնվի գյուղապետարանին: Բացի այդ, նրանք ձեռք են բերել Ներքին Գետաշենի կոնդենսատորների գործարանը, որն ամբողջովին քայքայված եւ թալանված էր, ու հիմա այնտեղ կահույքի արտադրություն է գործում:

- Վերջին օրերին տարածված տեղեկատվությունը, որ ձեր ներկայացրած ընկերությունը ցանկանում է ձեռք բերել Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզամշակութային կենտրոնը, հավաստո՞ւմ եք:

- Այո: Մեր ընկերության նախագահը դիմել է Հայաստանի նախագահին առաջարկելով վաճառել Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզամշակութային կենտրոնը, խոստանալով այնտեղ իրականացնել լուրջ ներդրումային ծրագրեր:

- Ինչ ծավալի ներդրումների մասին է խոսքը:

- Երեք տարում 9,5 մլն դոլարի ներդրումներ պետք է կատարվեն: Կառույցը հիմնովին պետք է նորոգվի: Ճարտարապետական լուծումները նույնն են մնալու: Ամբողջությամբ փոխվելու են ձայնային, լուսային սարքավորումները, դահլիճների գույքը, օդափոխման համակարգը, կոմունիկացիաները եւ այլն: Այդ ամենը համապատասխանեցվելու է ժամանակակից չափանիշներին:

- Ինչ գնային առաջարկ եք ներկայացրել:

- 5 մլն դոլարի առաջարկ ենք ներկայացրել, բայց ձեռք ենք բերելու 5,7 մլն դոլարով: Այդ արժեքը գնահատել եւ մեզ է ներկայացրել պետգույքի կառավարման վարչությունը: Բավականին կոշտ պայմաններ է առաջադրել կառավարությունը: Վճարելով գնման գինը, համալիրն անմիջապես գրավ է դրվում պետությանը եւ երեք տարվա ընթացքում մնում է այդ կարգավիճակում, քանի դեռ մեր պարտավորությունները չենք կատարել:

- Ուրիշ ինչ պարտավորություններ են դրվել ձեր ընկերության վրա:

- Կան կետեր, որոնց առնչությամբ մենք կառավարության հետ համակարծիք ենք: Մասնավորապես կառույցի անվան հարցը. կոչվելու է Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիր: Այնուհետեւ. Համալիրի ուղղվածությունը ընդմիշտ մնալու է նույնը՝ այնտեղ անցկացվելու են մարզական եւ մշակութային միջոցառումներ: Գնելուց անմիջապես հետո «ԲԱՄՕ»-ն պետք է Հայաստանում բացի հայկական ընկերություն եւ կառույցը տեղափոխի նրա հաշվեկշիռ: Տարեկան պարտավոր ենք լինելու անվճար սպասարկել 5 պետական նշանակության միջոցառումներ, ապահովելու ենք դեպի եղեռնի զոհերի հիշատակին նվիրված հուշահամալիր տանող ճանապարհը: 50 տարով վարձակալությամբ է տրվելու մարզահամերգային համալիրի տակ գտնվող եւ հարակից տարածքը: Հարակից տարածքների վրա ոչինչ նախատեսված չէ կառուցել:

- Աշխատակիցների թվի եւ նրանց աշխատավարձի առումով պարտավորություններ ունե՞ք:

- Ներկայումս գրանցված է 99 աշխատակից: Պարտավորվում ենք 6 ամսում նրանց վճարել միջինը 50 հազար դրամ աշխատավարձ: Չնայած մինչ այժմ աշխատավարձերը եղել են 15-20 հազար դրամի սահմաններում:

- Իսկ վեց ամիս հետո՞:

- Դրանից հետո պարզ կդառնա, թե այդ կոլեկտիվից ինչ կորիզ կարելի է առանձնացնել աշխատակազմ հավաքելու համար:

- Ինչպե՞ս եք վերաբերվում համալիրի սեփականաշնորհման վերաբերյալ հնարավոր շահարկումներին:

- Բնականաբար կլինեն մարդիկ, որոնք իրենց համոզմունքներից ելնելով, դեմ կարտահայտվեն այս գործարքին: Կլինեն նաեւ մարդիկ, որոնք սա կօգտագործեն իրենց նպատակների՝ նախագահին կամ կառավարությանը քննադատելու համար: Սակայն մենք չենք ցանկանում նման խոսակցություններին մասնակցել եւ մեր ռազմավարությունը տնտեսական, այլ ոչ թե քաղաքական գործունեություն ծավալելն է:

- Հայաստանի բնակիչները կարո՞ղ են ակնկալել, որ մարզական եւ մշակութային կյանքը կաշխուժացնեք համալիրը ձեռք բերելով:

- Մինչ այսօր «ԲԱՄՕ» ընկերությունը մեծ գումարներ է ծախսել հովանավորելով մշակութային միջոցառումներ: Օրինակ՝ ԿՎՆ-ի հայկական թիմերին մշտապես ֆինանսավորել է մեր ընկերությունը:

- Սակայն հիմա դուք պետք է անմիջապես զբաղվեք շոու-բիզնեսով:

- Բնականաբար: Երկար տարիներ գործելով Մոսկվայում, ընկերությունն ունի այդ հնարավորություններն ու կադրերը նման գործունեությամբ զբաղվելու համար: Մեր նպատակն է դա: Հակառակ դեպքում այդ կառույցը ձեռք բերելն անիմաստ է դառնում: Գնման հիմնական շարժառիթը ընկերության հիմնադիրների հայ լինելն է: Եթե երեք տարում այստեղ ներդրվելիք 15 մլն դոլար գումարը ներդրվեր արդեն Մոսկվայում կայացած բիզնեսի մեջ, ապա կդառնար այնքան գումար, որ հնարավոր կլիներ Հայաստանում նման մեկ այլ կենտրոն կառուցել: Պարզապես ընկերության ղեկավարները ցանկանում են օգտակար լինել նաեւ Հայաստանին եւ սկզբնական շրջանում մեծ շահութաբերություն չեն ակնկալում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հոգատարություն

Ոչինչ չի փոխվի, եթե Սեւանը բարձրանա կեղտոտ ջրով

Լիճն արժանի է ավելի գործնական վերաբերմունքի

Ժամանակ առ ժամանակ Սեւանա լիճը հայտնվում է հասարակական ուշադրության կենտրոնում, քննարկումներ ու կատաղի վիճաբանություններ են ընթանում կառավարության, հասարակական կազմակերպությունների միջեւ, միջամտում ու կրքերը թեժացնում է մամուլը: Այս ամենը Սեւանի վերքը չի բուժում, հակառակը: Լճի կառավարման անհեռատեսությունը ժամանակին շուտ ծերացրել է նրան, եւ նա գրեթե սովորական լճի է վերածվել: Ջրի մակարդակի բարձրացումը փրկություն է, որ կարող է վերակենդանացնել նրա խեղված էկոհամակարգը: Լճի վերականգնման համալիր ծրագրով 30 տարվա ընթացքում ջրի մակարդակը պիտի հասցվեր 6,5 մետրի՝ Որոտան-Արփա հիդրոհանգույցի, Եղվարդի ջրամբարի շահագործմամբ, Արփա-Սեւան ջրատարով: Ըստ նախատեսումների, ջրի մակարդակը տարեկան պիտի բարձրանար 22 սմ-ով:

Սակայն բնությունը խառնեց մարդկային բոլոր հաշիվները: Վերջին 2 տարիներին Սեւանը բարձրանում է կրկնակի արագությամբ՝ տարեկան 42-44 սմ: Այս հանգամանքը բնապահպանների եւ հասարակության համար տոնի վերածվելու փոխարեն կրկին լիճը փոխադրել է տաք վիճաբանությունների ու տագնապների ասպարեզ: Ցավալին այն է, որ ջրի մակարդակի բարձրացումն առկա վիճակում այլեւս փրկություն չէ Սեւանի համար: Ջրասուզվող ծառերն ու բուսականությունը լճի ոչնչացման նույն գործընթացն են շարունակում, ինչ կատարվում էր մակարդակի անկման շրջանում: Փտող կենսազանգվածը խորացնում է լճի ծաղկումը, ջուրը հագեցնում թունավոր նյութերով: Հաշվարկվել է, որ ջրի մակարդակի 6 մ բարձրացման դեպքում ջրասուզվող անտառածածկ մակերեսը կկազմի 3130 հա: Սեւանի արագ բարձրացումը նշանակում է, որ նախատեսված 30 տարվա փոխարեն Սեւանի մակարդակը 6 մ-ով կբարձրանա 10 տարում: Ո՛չ կառավարությունը, ո՛չ գիտնականները չեն կանխատեսել ու պատրաստ չեն այդ անակնկալին: «Հանուն մարդկային կայուն զարգացման ասոցիացիայի» նախագահ Կարինե Դանիելյանը, այնուամենայնիվ, ասում է, որ ոչ վաղ անցյալում իրենց կազմակերպությունն այդ խնդրով դիմել է կառավարությանը: «Երբ կառավարությունը պատրաստվում էր ԱՄՆ-ի կողմից ֆինանսավորվող Հազարամյակի մարտահրավերներ ծրագրին, դիմեց հասարակական կազմակերպություններին առաջարկներ անելու: Մենք առաջարկեցինք գումարներ հատկացնել ջրի բարձրացմանը Սեւանի ափերի նախապատրաստման աշխատանքների համար: Եվ ոչ մի պատասխան չստացանք: Երեւի մերժված է այդ ծրագիրը: Դա մեկ տարի առաջ էր: Հավանաբար կառավարությունը դա առաջնահերթ խնդիր չի ընկալել: Բայց այդ խնդիրը վաղուց սպասվում էր: Հիմա եթե չբարձրացնենք, կորցնելու ենք լիճը: Եթե բարձրացնենք առանց ափերը մաքրելու, դարձյալ լիճը կորցնում ենք: Ուրիշ հնարավորություն չկա, լիճը պիտի բարձրանա, ափերը պիտի մաքրվեն»:

Ինչպես միշտ, բնությունը վրեժխնդիր է լինում մարդու հանցագործ անհեռատեսության համար:

Դեռի ափերը ծավալված ջուրն արդեն քանդել է 30 մ ճանապարհ, կլանել 210 հա անտառածածկ հատված:

Տասնամյակներ ջրի մակարդակի անկման հետեւանքով արդեն իսկ անդառնալի փոփոխություններ է կրել Սեւանը:

ՀՀ ԳԱԱ Հիդրոլոգիայի եւ ձկնաբանության ինստիտուտի տնօրեն Ռաֆիկ Հովհաննիսյանը ներկայացնում է ջրածավալի մոտ 45 տոկոս փոքրացման հետեւանքով արձանագրված դեգրադացիան՝ ջրի թափանցելիությունը նվազել է 7 անգամ՝ 16-ից հասնելով 2 մ-ի: Մոտ 19 անգամ քչացել է թթվածնի տարեկան քանակը, որը 30 անգամ ավելի քիչ է, քան անհրաժեշտ է: Փոխարենը մոտ 30 անգամ մեծացել է ազոտի խտությունը՝ խթանելով ջրիմուռների զանգվածային աճն ու բազմացումը: Լճի հատակային ջրաշերտերում սկսել են առաջանալ ջրային օրգանիզմների համար թունավոր ամոնիակ եւ ծծմբաջրածին: Լճի ջերմունակությունը նվազել է 1,5 անգամ, որի պատճառով այն հաճախ սառցակալում է: Այս բոլոր փոփոխությունները ազդել են ձկնային համակեցությունների վրա: Անհետացման եզրին են ամառային բախտակը, գեղարքունին, բեղլուն, կրճատվում է սիգի եւ կողակի թվաքանակը:

Սեւանի ջրերի փոփոխության հետ փոխվել է նաեւ ֆաունայի կազմը: Ճանաչված թռչնաբան Մարտին Ադամյանի դիտարկումներով՝ Սեւանի ավազանում բնադրող 140 թռչուններից մնացել են 10-15-ը, մինչդեռ այդ 140-ից 18-ը գրանցված են տարբեր մակարդակի Կարմիր գրքերում: «Միթե հնարավոր է մի տեսակի գենոֆոնդը վերականգնել, օրինակ, 40 մլն դոլարով», ասում է թռչնաբանը:

Լճի մակարդակի իջեցման հետեւանքով փոքր Սեւանում ցամաքել է մոտ 37 քառ. կմ, իսկ մեծ Սեւանում՝ 116 քառ. կմ կենսաբանական եւ քիմիական հզոր ակտիվություն ունեցող ջրահատակ: Ջրի դեգրադացման ու ճահճացման պատճառով լճի բնական ծերացման ժամանակը կրճատվել է հազարամյակներով:

«Սեւանի հիմնախնդիրը խաչվել է շրջակա անտառների հիմնախնդրին, բնականաբար, անհրաժեշտ է ցուցաբերել համալիր մոտեցում, առաջնությունը տալով լճի հիմնախնդրին, բայց եւ չանտեսելով տարածաշրջանի առանց այն էլ աղքատիկ էկոհամակարգի վերականգնումը», ասում է «Անտառի գիտափորձարարական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Անդրանիկ Ղուլիջանյանը: «Ես գտնում եմ, որ այսօր առկա անտառածածկի ընդհանուր հաշվեկշիռը պետք է պահպանել եւ խնդիրը լուծել փուլային կարգով: Այսինքն, ջրի մակարդակի առավելագույն նիշի բարձրացման ժամանակահատվածում ջրածածկ անտառների մաքրման մակերեսին համարժեք պետք է հիմնել նոր մշակույթներ, ընդ որում հանգստյան գոտում՝ սոճենու գերակշռությամբ, իսկ չիչխան հիմնել միայն առանձնացված տնտեսական գոտում, արդյունաբերական նպատակներով»:

Սեւան ազգային պարկի անտառային համակեցությունները ներկայում զբաղեցնում են մոտ 13 հազար հա, որի մեջ բնական ծառուտները 1200 հա են: Արդեն իսկ ջրի տակ է հայտնվել 410 հա տարածք, որից 215-ը՝ անտառածածկ:

Սեւանի լճափի երկայնքով 350-400 շինություններ ու առանձնատներ կան, որոնց նույնպես սպառնում է ջրասուզումը: Դրանց մեծ մասն ապօրինի կառույցներ են: Ջրի մակարդակի բարձրացումը սպառնում է նաեւ նրանց: Սակայն այդ առանձնատների տերերի մի մասը դիրք ու կշռով նորահարուստներ են, որոնք հեշտությամբ չեն համակերպվի իրենց ունեցվածքի կորստին: Անդրկուլիսային խոսակցությունների համաձայն, նրանք նույնիսկ փորձում են խոչընդոտել Սեւանի բարձրացմանը: Բնապահպանության նախարարը բազմիցս հավաստել է, որ Սեւանի բարձրացումը որեւէ կախում չի ունենալու այդ մարդկանց ցանկություններից: Որ ջրի տակ անցնելու սպառնալիքի առաջ հայտնվածներին փոխհատուցումներ կտրվեն, իսկ ապօրինի շինությունների խնդիրն իրենց չի հետաքրքրում: Սակայն այս խմորը, ամենայն հավանականությամբ, շատ ջուր կվերցնի: Առանձնատների տերերի մի մասը շինությունները կառուցել է համապատասխան քաղաքաշինական թույլտվություններով, եւ հողահատկացումների մոլուցքի մեջ Սեւանի հնարավոր բարձրացման խնդիրը շրջանցած տեղական իշխանության դեմ վրդովվելու արդարացի հիմքեր ունի: Մյուս կողմից՝ առափնյա Սեւանը շարունակում է մնալ գործարարության ու տուրիզմի զարգացման հրապուրիչ պատառ: Չնայած առկա խնդրին, ինչպես Երեւանի կենտրոնում, այնպես էլ առափնյա Սեւանում հնարավորին ու անհնար հողահատկացումներ են իրականացվել: Գեղարքունիքի մարզպետի հավաստմամբ՝ «Ճամբարակից մինչեւ Գավառ ոչ մի ազատ տարածք չկա»: Համենայն դեպս, այս խնդիրը եւս ոչ ամբողջությամբ ուսումնասիրված է, ոչ էլ վերահսկվում է: Եթե ապօրինի կառույցների տերերը «հասցնեն» օրինականացնել իրենց ունեցվածքը, ապա փաստի առաջ հայտնված պետությունը նրանց բոլորին փոխհատուցելու միջոցներ ու հնարավորություններ չի ունենա:

Համենայն դեպս անկախ առանձնատների «ծանրակշիռ» տերերի հավանական դիմադրությունից, ՀՀ ԳԱԱ վերջերս կայացած քննարկումը, բնապահպանական կազմակերպությունների, գիտնականների եւ պաշտոնական շրջանակների մասնակցությամբ, մի կարեւոր խնդիր հաստատեց՝ բոլորը միակարծիք են, որ քննարկման ենթակա չէ Սեւանի 6,5 մ-ով բարձրացման հարցը: Խնդիրը հայտնվել է այլ հարթությունում՝ առափնյա անտառների ջրածածկման հետեւանքով ամեն օր խորանում է լճի ճահճացումը:

Սեւանի ջրի մաքրությունն առնչվում է նաեւ կոյուղիների խնդրին, որ երկար տարիներ քննարկվում է՝ Սեւանի, Կամոյի, Գավառի, Մարտունու եւ Վարդենիսի, Կեչուտի մաքրման կայանների խնդիրներին: Սեւանի կոյուղատար կոլեկտորը դամոկլյան սրի պես կախված է լճի գլխին, որովհետեւ լցված է, իսկ համակարգը լիարժեք չի աշխատում: Գեղարքունիքի մարզպետ Ստեփան Բարսեղյանն ասում է, որ ավստրիական ծրագրով նախատեսված է Գավառի եւ Վարդենիսի մաքրման կայանների վերակառուցումը, ամեն մեկը՝ 2,5 մլն դոլարի սահմաններում: Միջոցներ են ձեռնարկվում, որ Մարտունու կոյուղին էլ ներառվի ծրագրում:

Գիտական, հասարակական բոլոր հաշվարկներից անկախ Սեւանը աներեւույթ մի թշնամի եւս ունի՝ կլիմայի համամոլորակային տաքացումը: Եթե երկրագունդը շարունակի տաքանալ, ապա Սեւանին սպառնում են նաեւ գոլորշացման անկանխատեսելի հետեւանքները: 2050 թ. գլոբալ տաքացումը ավելանալու է եւս 1,5 աստիճանով, սա մեր գիտնականների հաշվարկն է: Դա բերելու է գոլորշացման, ոռոգման ջրի ծախսի աննախադեպ ավելացման: Եվս մեկ անբեկանելի փաստարկ, որ Սեւանի մակարդակը պետք է բարձրացնել եւ բարձրացնել մաքուր ջրով: Որովհետեւ ոչինչ չի փոխվի, եթե Սեւանը բարձրացվի կեղտոտ ջրով:

Մյուս կողմից՝ Եվրամիությունը շարունակում է պնդել հայկական ատոմակայանի փակման հրատապության մասին: Եթե ատոմակայանը փակվի, իսկ դա վաղ թե ուշ լինելու է (ատոմակայանի ռեսուրսները սպառվում են 2013 թ.), մինչեւ նորի կառուցումը ջրի պաշար է պետք Որոտանի կասկադում էներգիա արտադրելու համար: Եվս մեկ ապացույց, որ Սեւանը կենսական նշանակություն ունի հանրապետության համար ե՛ւ այսօր, ե՛ւ ապագայում: «Այսօր մարտավարական առաջին խնդիրը Արփա-Սեւան թունելի վնասված հատվածների վերականգնումն է: Եթե դա չենք անում, չի գործի Արփա-Սեւանը, չի գործի Որոտանը, չի բարձրանա ջրի մակարդակը», ասում է ՀՀ անտառների վերականգնման եւ զարգացման հիմնադրամի գործադիր տնօրեն, Սեւանի փորձագիտական հանձնաժողովի անդամ Վլադիմիր Մովսիսյանը:

Ե՛վ առափնյա անտառների մաքրման, ե՛ւ թունելի վնասված հատվածների վերականգնման համար հսկայական միջոցներ են պետք, որ հանրապետության սուղ բյուջեն ի վիճակի չէ ապահովելու: Բայց Սեւանը օգնության կարիք է զգում, եւ նրա փրկությունը համազգային ուժերի համատեղման միջոցով ֆինանսների հայթայթումն է, որն ինչ-որ կերպ ու ինչ-որ ձեւով պիտի նախաձեռնել: Առայժմ դեռեւս ջրի տակ չանցած ծառերից կարելի է ազատվել պարզապես առափնյա բնակչությանը թույլատրելով հատել դրանք: Առանձին խնդիր է սոճիների հատումը: Սրանց շուկայական գները բավական թանկ են, եւ դրանց վաճառքը կարող է շահավետ լինել թե՛ բնակչի, թե՛ պետության համար, եթե վերջինս որոշի ինքն իրականացնել: Սակայն սրանք միջանկյալ միջոցառումներ են, Սեւանի մաքուր ջրով բարձրացումն ավելի լուրջ միջոցներ ու հնարավորություններ է պահանջում:

Գուցե պետք է հիմնել մի նոր ֆոնդ, որն, ինչպես Արցախի պարագայում «Հայաստան» հիմնադրամը, կձեռնարկի Սեւանի փրկությունը: Առայժմ այս իրողությունը միայն ցանկության շրջանակում է: Ոչ ոք դեռ ոչինչ չի ձեռնարկել: Գիտնականները շարունակում են քննարկել ջրի բարձրացման երկրաբանական-էկոլոգիական հետեւանքները, արբանյակային կապով նկարահանումներ եւ ուսումնասիրություններ են արվում, մինչդեռ լիճն արժանի է ավելի արագ ու գործնական վերաբերմունքի:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄ

Շինարարություն պետհամալսարանում

Ավարտվում է ԵՊՀ նոր մասնաշենքի կառուցումը

Մեկուկես ամսից շահագործման կհանձնվի Երեւանի պետական համալսարանի նոր մասնաշենքը, այս մասին «**Ազգի**» հետ զրույցում ասաց ԵՊՀ պրոռեկտոր Սարգիս Շահազիզյանը: Այժմ իրականացվում են ներքին հարդարման աշխատանքներ, մեկ-երկու օրից լսարաններում կավարտվի վերանորոգումը, որից հետո կզբաղվեն ներքին բակի, օժանդակ կառույցների հարդարման խնդիրներով:

Մասնաշենքն Աբովյան 52 հասցեում է՝ 1922 թ.-ին կառուցված պետհամալսարանի հին շենքին կից: Պրն Շահազիզյանի հավաստմամբ, նոր մասնաշենքը, որ կառուցվում է բուհի՝ մոտ 60 տարվա վաղեմության սպորտ համալիրի [illegible]0 տարվա պատմություն ունեցող օժանդակ կառույցների տեղում, համապատասխանում է արդի չափանիշներին: Շենքը կառուցվում է Ամերիկայում գործող ԵՊՀ բարեկամների միության, ՀՀ կառավարության եւ բուհի դրամական միջոցներով: Ըստ որում, մոտ 1,5 մլն դոլար արժողությամբ ծրագրի ֆինանսների մեծ մասը տրամադրում է պետհամալսարանը: 3 հարկանի մոտ 70 լսարաններով, ամբիոններով ու դեկանատներով մասնաշենքը 1500 ուսանողի համար է: Այստեղ կտեղափոխվեն փիլիսոփայության եւ հոգեբանության, բանասիրության ֆակուլտետները: «Խնդիրը ոչ թե երկհերթ դասերից անցումն է մեկ հերթի, այլ շենքերի ծանրաբեռնվածության թեթեւացումը: Կան մասնաշենքեր, որտեղ մանրահատակը չէր դիմանում ուսանողների մեծ հոսքին: Իսկ երկու հերթից խուսափել պետք չէ: Ցանկալի է, որ մագիստրատուրայի ուսանողները երկրորդ հերթով գան դասի, որպեսզի կարողանան ուսման այս փուլից աշխատանքի եւ մասնագիտական հմտացման խնդիր լուծել», նշեց պրոռեկտորը:

Պետհամալսարանի գլխավոր շենքում (Ալեք Մանուկյան 1) այժմ երկու հիմնական հատված է անհրաժեշտ վերանորոգել՝ ֆիզիկայի եւ քիմիայի ֆակուլտետները: Այդպիսով, ամբողջովին կավարտվեն վերջին տարիներին համալսարանի մասնաշենքերում իրականացվող վերանորոգման աշխատանքները: Վերանորոգման կարիք ունի նաեւ կենսաբանության ֆակուլտետը: Սակայն այստեղ, ինչպես եւ մյուս շենքերում, սանհանգույցն արդեն վերանորոգված է: Մեր հարցին, թե ինչո՞ւ չի ապահովվում վերանորոգված սանհանգույցների մաքրությունը, պրն Շահազիզյանը պատասխանեց. «Ուսանողները գույքի հանդեպ շատ անուշադիր են, անհավանական տեղերում կարող ես ոտնահետքեր տեսնել: Հենց ուսանողն առաջին հերթին պետք է քաղաքավարի վերաբերվի այն տարածքներին, որոնք օգտագործում է»:

Համալսարանը նախատեսում է մոտ ապագայում վերանորոգել Դիլիջանի հանգստյան գոտին: 50-60 տարի շարունակ «Բլդանչյա» ճամբարում հանգստացել են ուսանողներ, դասախոսներ: Այսօր այն շահագործման գրեթե պիտանի չէ: Աշնանը նախատեսվում է բուհի շրջանավարտների հավաք, որի ընթացքում բուհի ղեկավարությունն ակնկալում է համապատասխան միջոցներ ձեռք բերել եւ կարճ ժամանակում հին տնակները փոխարինել նորերով: Բուհի ղեկավարությունը մեծ գումարներ է ծախսում եւ հույս ունի, որ ուսանողները հոգատար կլինեն:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Լոնդոնաբնակ անկախ լրագրող Գուին Դայերի հերթական հոդվածն անդրադառնում է Գազայից իսրայելցի վերաբնակների դուրսբերմանը:

Շարոնի մարտավարությունը հաջողությամբ է պսակվում (առայժմ)

Աշեր Վայզգան անունով իսրայելցի վերաբնակը, որն անցյալ չորեքշաբթի օրն Արեւմտյան ափի Շիլո բնակավայրում երեք պաղեստինցիների սպանեց, բնականաբար, չափազանց հուզված էր Գազայից բոլորի տեղահանման ենթարկվելու համար: Վարչապետ Արիել Շարոնը նրան անվանեց «հրեա ահաբեկիչ», որը թեեւ ճիշտ որակավորում է, բայց, ինչպես բոլոր ահաբեկիչները, հավանաբար փորձում էր նաեւ քաղաքական տպավորություն թողնել: Նա ցանկանում էր պաղեստինցիներին դրդել փոխադարձ վրիժառության, որպեսզի Շարոնը ստիպված հրաժարվեր այդ տարածքից դուրս գալու մտադրությունից:

Որոշ մարդիկ նման տրամադրությունը համարում են ցնորական, սակայն նրանք շատ ժամանակ չեն անցկացրել Իսրայելում կամ Պաղեստինում իմանալու, որ երկու կողմերի կարծրբեւեռայինները միշտ պատրաստ են արջի ծառայություն մատուցել եւ հրապարակային ելույթներ ունենալ «խաղաղության» մասին, մինչդեռ իրականում նրանք կողմ են պահպանելու հավիտենական հակամարտությունը: Նրանք հակամարտությունը նախընտրում են խաղաղությունից, որը նախատեսում է տարածքային զիջումներ: Նրանց միջեւ լուռ համաձայնություն գոյություն ունի: Կողմերից յուրաքանչյուրը մյուսին «հարգելի պատճառ» է տալիս բանակցությունները խափանելու եւ փոխզիջումները մերժելու համար: Այս պայքարում ամեն ինչ այն չէ, ինչ երեւում է առաջին հայացքից:

Սա էլ մեզ բերում է Արիել Շարոնին՝ նախկինում կարծրբեւեռայիններից բարձրագույնը եւ պաղեստինյան գրավված տարածքների վրա հրեական բնակավայրեր կառուցելու քաղաքականության մղիչ ուժը: Իսկապե՞ս փոխել է նա իր տեսակետները, թե՞ Գազայի հատվածից դուրս գալը պարզապես ծխածածկույթ է՝ քողարկելու իրական նպատակները: Լսենք նրան. «Կարծում եմ, կարեւոր է, որ նրանք (Գազայի վերաբնակները) իմանան՝ այն, ինչ արեցին, իզուր չէր: Մեծ նվաճումներ, իհարկե, կան, մեծ (Արեւմտյան ափի) բնակավայրերը մնալու են Իսրայելի ձեռքում»: Նա Գազայի հատվածից տեղահանում է 8.500 հրեաների (որոնք այնտեղ ապրում էին 1.3 մլն արաբների շրջապատում եւ երբեք չէին կարող ապահով զգալ իրենց), որպեսզի ապահովի անվտանգությունը մոտ 400 հազար հրեա վերաբնակների, որոնք ապրում են Արեւմտյան ափի նախկինում պաղեստինյան հողերի վրա: Սա, իհարկե, սիոնիզմի համար պարտություն չի կարելի համարել, եթե, անշուշտ, ամեն ինչ հարթ ընթանա:

Այդ բոլորն ի վերջո հանգում է իսրայելցիների որակած «ժողովրդագրական խնդրին»: Նրանցից շատերը ցանկանում են ապրել մի պետության մեջ, որը հրեական է եւ միաժամանակ ժողովրդավարական: Բայց տասնամյակներ շարունակ նրանցից ոմանք այն երազանքն են փայփայել, որ այդ պետությունը կընդգրկի նախկին Պաղեստինի ամբողջ կամ համարյա ամբողջ տարածքը:

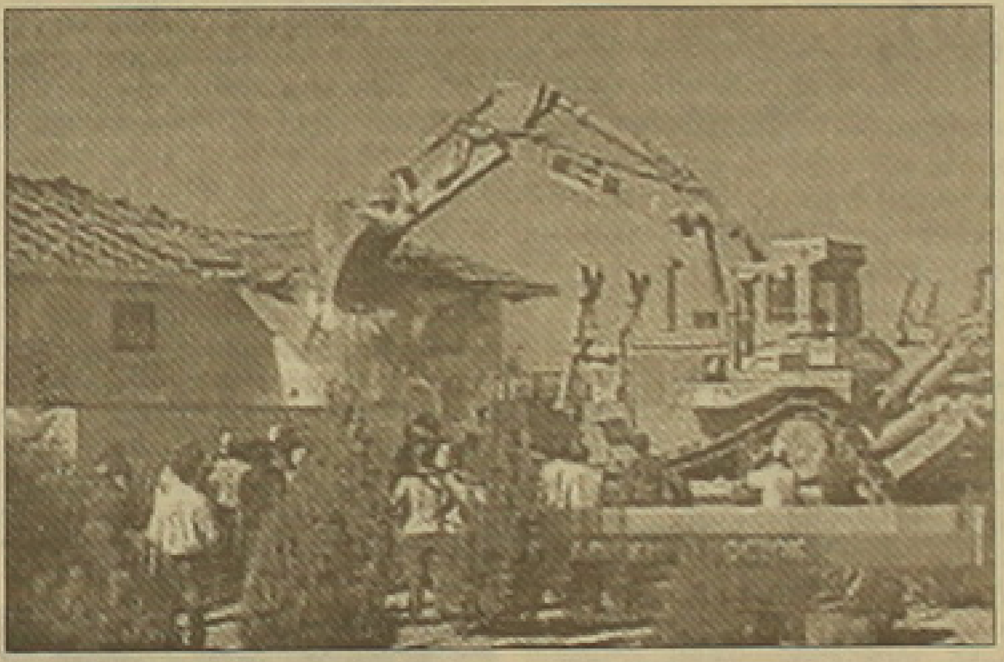

Ծնելիության տոկոսն ավելի բարձր է պաղեստինցիների, քան հրեաների մեջ: Չնայած անցած 15 տարում հրեական ծագումով 1 մլն մարդ նախկին Խորհրդային Միության երկրներից տեղափոխվել է Իսրայել, արաբներն այսօր կազմում են մոտավորապես կեսն այն բնակչության, որն ապրում է Իսրայելի կառավարության հսկողության ներքո: Կամ կկազմեին, եթե Արիել Շարոնը Գազայից դուրս չբերեր հրեաներին եւ չվերասահմաներ այդ տարածքի 1.3 մլն արաբների ճակատագիրը որպես Իսրայելի պատասխանատվությունից դուրս եկած բնակիչների: Դուրսբերումը նաեւ նշանակում է խնայել իսրայելցիների կյանքը: Մոտ հարյուր իսրայելցի զինվոր է սպանվել այդ չափազանց խոցելի տարածքների անվտանգությունը պաշտպանելիս:

Շարոնը պատրաստ լուծում ունի նաեւ Արեւմտյան ափի համար: «Անվտանգության ցանկապատը», որն այսօր փաստացի նոր սահման է ստեղծում այնտեղ, Իսրայելին է միացնելու համարյա բոլոր հրեական բնակավայրերը՝ դուրս թողնելով Արեւմտյան ափի պաղեստինցիներին: Դրանով մեծապես հարթվելու է ժողովրդագրական խնդիրը, եւ Իսրայելն իր ձեռքերում է պահելու ցանկալի տարածքների մեծ մասը: Ինչ վերաբերում է Գազայի հատվածից դուրս բերվող վերաբնակներին, ինչքան արտասովոր լինի նրանց «հրաժեշտը», այնքան տպավորիչ կլինի միջազգային հասարակության համար: Շարոնը բավական ժամանակ միջազգային ուժեղ ճնշումների տակ է՝ վերակենդանացնելու «խաղաղության գործընթացը», եւ նրան անհրաժեշտ էր ուշադրությունը շեղելու մի ելք գտնել: Վերաբնակների աղետալի վիճակը, հեռուստատեսային ալիքներով սփռված աշխարհով մեկ, այն տպավորությունն է առաջացնում, թե Իսրայելը մեծ զոհողությունների է գնում եւ դրանով իսկ որոշ չափով թեթեւացնում այլ զիջումների գնալու Շարոնի ուսերին դրված ճնշումները:

Այնպես որ, նրան այնքան էլ չեն մտահոգում Գազայից հեռասփռված տեսարանները: Բայց նա պարտավոր է ձեւացնել, թե մտահոգվում է: Իսրայելի կրոնական ծայրահեղականներից մի փոքր մասն է դուրսբերումն իսկական ողբերգություն համարում: Համաքաղաքացիներին դրա դեմ դրդելու համար մեկ ուրիշ արարք է պետք, որն, իհարկե, պաղեստինյան ահաբեկչությունն է: Բոլոր պաղեստինցիները ցանկանում են, որ իսրայելցիները դուրս գան Գազայի հատվածից: Այնպես որ, նրանք կամավոր ահաբեկչության չեն դիմի: Նրանց պետք է դրդել: Այստեղ է Աշեր Վայզգանի դերը, որի համար նա հավանաբար մի քանի տարի կբանտարկվի եւ հետո որպես հերոս կփառաբանվի: Միայն շատ հիմար պաղեստինցիները կընկնեն նման թակարդի մեջ: Այնպես որ, առայժմ Շարոնի գործերը լավ են:

Սկսվել է հրեաների դուրսբերումն Այսրհորդանանից

Իսրայելական բանակի եւ ոստիկանության ուժերը երեկ առավոտյան միաժամանակ մտել են Այսրհորդանանի հյուսիսում հրեա վերաբնակների հիմնած Սանուր եւ Հոմեշ ավանները, որպեսզի իրականացնեն հրեաների դուրսբերման կառավարական ծրագիրը: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ այս երկու ավանների բնակիչների դուրսբերման ժամանակ ընդհարումներ չեն բացառվում: Մինչդեռ Այսրհորդանանի հրեական մյուս երկու գաղութների բնակիչները վերջին օրերին արդեն ինքնակամ լքել են իրենց տները եւ տեղափոխվել Իսրայելի տարածք:

Երկուշաբթի երեկոյան ավարտվել էր իսրայելցիների դուրսբերումը Գազայի հրեական վերջին բնակավայր Նեցարիմից: Սինագոգում վերջին աղոթքին մասնակցել էին ինչպես վերաբնակները, այնպես էլ զինվորները: Այսպիսով, պաղեստինյան տարածքներից Իսրայելի միակողմանի սահմանազատման կառավարական ծրագիրը Գազայում հաջողությամբ ավարտված է:

Իսրայելցի պաշտոնական անձինք հույս ունեն Այսրհորդանանի Սանուր եւ Հոմեշ բնակավայրերի դատարկումն ավարտել մինչեւ շաբաթ վերջ: Ֆրանսպրեսը տեղեկացնում է, որ երեկ մի բուլդոզեր խորտակել է Սանուրի գլխավոր դարպասը՝ ճանապարհ բացելով ոստիկանների եւ սահմանապահների համար: Հրեա ծայրահեղականները նրանց վրա քարեր են նետել, փողոցներում ավտոդողեր այրել:

Սանուրի հրեա վերաբնակների խոսնակ Յոսի Դագանը, սակայն, լրագրողներին խոստացել է թույլ չտալ բռնարարքներ կարգի պահապանների դեմ: Սանուր մտած զինծառայողների եւ ոստիկանների թիվը 5000-ից ավելի է: Կան նաեւ ձիավոր ոստիկաններ: Միաժամանակ հարյուրավոր սահմանապահներ եւ ոստիկաններ մտել են Հոմեշ: Երկու բնակավայրերում էլ հրեաների դուրսբերումից հետո բուլդոզերները ավերելու են նրանց տները:

Հաղորդվում է նաեւ, որ Գազայի հատվածում օգոստոսի 15-ին առեւանգված «Ֆրանս-3» ֆրանսիական հանրային հեռուստաալիքի հնչյունային օպերատոր Մոհամմադ Ուաթին ազատ է արձակվել: Այդ մասին երեկ հայտարարել է Պաղեստինի ժողովրդական դիմադրության կոմիտեն, որի ներկայացուցիչները միջնորդի դեր են կատարել առեւանգիչների հետ վարված բանակցություններում: Ուաթին լրագրողներին ասել է, որ իրեն լավ է զգում:

Իտալիայի խորհրդարանի պատգամավոր Ջուզեպպե Կալդարոլան առաջարկել է Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնին խաղաղության Նոբելյան մրցանակի թեկնածու դարձնել Իսրայելի միակողմանի սահմանազատման ծրագրի իրականացման համար: Պատգամավորի խոսքերով, Գազայից վերաբնակիչների դուրսբերումն ունի պատմական նշանակություն, որը հասկանալի կդառնա միայն ժամանակի ընթացքում:

Ըստ Կալդարոլայի, հրեաների դուրսբերումը վերջին հաշվով կարող է հանգեցնել մերձավորարեւելյան հակամարտության լուծմանը: Մեծ Բրիտանիայի եւ Իտալիայի վարչապետներն արդեն իսկ խոստացել են ըստ ամենայնի աջակցել Շարոնին:

Պ. Ք.

ԿԱԶԱՆԻ ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

«Ռուսաստանը հետխորհրդային տարածքում կծավալի կանխատեսելի գործընկերություն»

Հետխորհրդային տարածքում Ռուսաստանն արմատապես փոխելու է իր քաղաքականությունը: Կրեմլի աղբյուրներից մեկը ՌԻԱ գործակալության թղթակցին ասել է, որ Մոսկվան կփորձի վերականգնել երբեմնի ազդեցությունը, որը թուլացել է «նարնջագույն հեղափոխությունների» հետեւանքով:

«Մեր նպատակն է քաղաքակիրթ բնույթ տալ նախկին ԽՍՀՄ տարածքում ԱՄՆ-ի եւ եվրոպական կառույցների հետ Մոսկվայի հարաբերություններին», ընդգծել է հիշյալ աղբյուրը: ԱՊՀ ղեկավարների հետ երկխոսությունը շարունակվելու է օգոստոսի 26-ին Կազանում կայանալիք ԱՊՀ գագաթաժողովում:

«Նարնջագույն հեղափոխությունները» քիչ են փոխում ժողովուրդների կյանքը: Փոխարենը նոր կառավարիչներից ոմանք աշխատավարձ են ստանում ամերիկացիներից», շեշտել է ռուս բարձրաստիճան պաշտոնյան: Նրա խոսքերով, բալթյան-սեւծովյան-կասպյան շրջանների ժողովրդավարությունների ընկերակցություն ստեղծելու Վրաստանի եւ Ուկրաինայի մտադրությունը Ռուսաստանի ազդեցությունը հակակշռելու Արեւմուտքի հերթական փորձն է:

ՌԴ նոր փոխարտգործնախարար Գրիգորի Կարասինը, որն զբաղվում է ԱՊՀ երկրների հետ համագործակցության ընդհանուր հարցերով, օրերս «Ռոսիյսկայա գազետա» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարեց. «Մենք պետք է գտնենք զուգակցություն, որը հետխորհրդային տարածքում կստեղծեր խաղի հասկանալի կանոններ, կառողջացներ մթնոլորտը եւ մեր արեւմուտքցի գործընկերների հետ փոխհարաբերությունների բնույթը»:

Նրա խոսքերով, Ռուսաստանն այդ տարածքում ունի կենսական շահեր, որոնք «հետեւողականորեն կպաշտպանի»:

Պ. Ք.

«Ազգային փոքրամասնությունների հարցը ներքին հարց է»

Հայտարարում է Պոլսո հայոց պատրիարքը

Այդ մասին օգոստոսի 21-ի համարում տեղեկացրել է թուրքական «Հյուրիեթ» թերթը: Տեղեկության համաձայն, Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանը մասնակցել է «Երիտասարդության միջազգային օրվա» 20-րդ միջոցառումներին, որոնք կազմակերպվել են Գերմանիայի Քյոլն քաղաքում:

Նա ասել է, որ ոմանք, վերարծարծելով Թուրքիայում ազգային փոքրամասնությունների հարցը, անհանգստություն են պատճառում իրենց, ապա եւ ավելացրել. «Մենք թուրքահպատակ ենք: Խնդիրներ ունենալու դեպքում կդիմենք թուրքական իշխանություններին: Այդ խնդիրները պետք է լուծվեն Թուրքիայում: Խնդիրներ ունի նաեւ Գերմանիայի թուրք համայնքը: Գերմանաբնակ թուրքերը կրոնական ծիսակարգն իրականացնելու համար հոգեւորականների եւ կրոնական հաստատությունների, իսկ մայրենի լեզուն եւ մշակույթը հաջորդ սերունդներին փոխանցելու համար դպրոցներում ուսուցիչների կարիք ունեն: Նույն կարգի են նաեւ Թուրքիայում բնակվող հայերի խնդիրները: Եվրոմիությունն այդ առումով որոշակի միջոց է: Սակայն Թուրքիայի կարեւորագույն խնդիրը ոչ թե փոքրամասնություններն են, այլ կրթությունն ու տնտեսությունը»:

Հ. Չ.

Թուրքական «Քայդե» հանդեսն «Ալ Ղաիդայի» աջակիցն է

Թուրքիայում ազատ վաճառքի է հանվել մի հանդես, որը բացահայտորեն պաշտպանում է Ուսամա բեն Լադենի գործողությունները, մասնավորապես Լոնդոնի հուլիսյան ահաբեկչությունները: Խոսքը «Քայդե» հանդեսի մասին է, որի խմբագրությունը Ստամբուլում է: «Վաշինգտոն թայմս» թերթը նշում է, որ հանդեսի առաջին՝ օգոստոսյան համարն ազատ վաճառվում է ամբողջ Թուրքիայում:

Հանդեսի շապիկի առաջին էջում գրված է. «Ալ Ղաիդան» կազատագրի աշխարհը», իսկ հոդվածներից մեկում գրված է, որ Լոնդոնի եւ Շարմ էլ Շեյխի պայթյունների զոհերը «փոխհատուցումն են այն 100 հազար խաղաղ իրաքցիների, որոնց նախագահ Բուշն սպանեց իր հանուն Իրաքի ազատագրման»:

Եվրոմիության անդամության թեկնածու համարվող Թուրքիայում նման ծայրահեղական հրատարակության գոյությունը զայրացնում է Արեւմուտքի քաղաքական գործիչներին, ընդգծում է «Վաշինգտոն թայմսը»:

Եվս մեկ պայթյուն Լիբանանում

Բեյրութից հյուսիս-արեւելք ընկած Ջալխա արվարձանում երկուշաբթի լույս երեքշաբթի գիշերը պայթյուն է որոտացել առեւտրի կենտրոններից մեկում: Պայթյունը տեղի է ունեցել «Պրոմենադ» հյուրանոցի մոտակայքում, որտեղ այդ ժամանակ եղել են օտարերկրացի զբոսաշրջիկներ: ՌԻԱ գործակալության տվյալներով, նրանցից որեւէ մեկը չի տուժել: Սակայն փշրված ապակիների բեկորներից վիրավորվել են 5 այլ անձինք: Նրանց թվում են լիբանանյան «Էյ Էն Բի» հեռուստաընկերության օպերատորը եւ մի սիրիացի բանվոր: Վիրավորներին տեղափոխել են հիվանդանոց:

Պայթյունը տեղի է ունեցել քրիստոնեական թաղամասում: Մարտի 19-ից ի վեր սա Լիբանանի քրիստոնեաբնակ շրջաններում իրականացված արդեն 6-րդ պայթեցումն է: Վերջինը տեղի էր ունեցել Բեյրութի Մոնո փողոցում հուլիսի վերջերին: Ոմանք պնդում են, որ ապրիլին Լիբանանից սիրիական զորքի դուրսբերումից հետո սիրիամետ ծայրահեղականները նման ահաբեկչություններով փորձում են ապակայունացնել Լիբանանը:

Տեղեկացնենք, որ Ջալխա թաղամասում բնակվող կամ այնտեղ վաճառատուն ունեցող հայերի թիվը մեծ է: Վերոհիշյալ «Պրոմենադ» հյուրանոցը հայերի սեփականությունն է:

Ադրբեջան կայցելի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր քարտուղարը

ԲԱՔՈՒ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 24-ին Ադրբեջան կայցելի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր քարտուղար Կոյիչիրո Մացուուրան: Այդ մասին «Ինտերֆաքս» գործակալությանը հայտնել են Ադրբեջանի կրթության նախարարության մամուլի ծառայությունում: Մացուուրայի՝ Բաքու այցի ընթացքում կանցկացվի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի երկրորդ խորհրդաժողովը՝ նվիրված կրթությանը:

ՄՇԱԿՈՅԹ

Արտիստական դիմանկար՝ Բորիս Պեպանյան

«...Առայժմ միասին կկառավարենք, հետո սրանց բոլորին բռիս մեջ կպահեմ, սրան խփի կտամ նրա վրա, նրան խփի կտամ մյուսի վրա, կոչնչացնեմ բոլորին ու կդառնամ այս երկրի իսկական տերը... Ժողովուրդը կհավատա ինձ ու կգա իմ հետեւից, ժողովուրդն իմ մեջ տեսնում է իր փրկչին... Ես եմ այս երկրի աղը...»:

Մի փորփրեք ձեր հիշողությունը: Այս խոսքերը չեն հնչել մեզ բաժան-բաժան արած «ազգասեր» բյուր կուսակցություններից որեւէ մեկի պոպուլիստ առաջնորդի, որեւէ քաղաքական խամաճիկի շուրթերից, որ հավակնում է ընտրվել ՀՀ նախագահ: Քաղաքական նենգամիտ խաղերի լարերով կառավարվող խամաճիկ դարձած երբեմնի ազնիվ մտավորական Տիգրան Հայկազյանն է այսպես մտածում, եւ այնքան համահունչ է նրա կերպարը ժամանակակից քաղաքական այրերի կենաց նկարագրին, որ մոռանում ես թատրոնական պայմանականությունները՝ կոմեդիայի թատրոնի բեմում Գուրգեն Խանջյանի «Ինձնից պրծում չկա» պիեսի ներկայացման՝ մեր կյանքի դիմակահանդեսի գլխավոր հերոսին նույնացնում ես նրա դերակատարի՝ Բորիս Պեպանյանի հետ:

ՀՀ վաստակավոր արտիստ Բորիս Պեպանյանը ծնվել է 1950 թ. Ալավերդիում, կադրային զինվորականի ընտանիքում: Արտիստական ունակությունները ժառանգել է մորից եւ դրսեւորել է մանկուց: Ավարտել է Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի դրամայի եւ կինոյի բաժինը, պրոֆեսոր Սարգիս Քոչարյանի կուրսը: Ուսանողական տարիներից սկսած մասնակցել է հեռուստատեսային եւ ռադիո բազմաթիվ բեմադրությունների, որոնցից շատերը՝ «Երկիր Նաիրի», «Հետադարձ կապ», «Ծղոտե գլխարկը», «Հասարակության ծաղիկ սինյոր Պապագասոն», «Ծեր տիկնոջ այցը» եւ այլն մտել են ոսկե ֆոնդ:

Մեծ կատակերգակ Կարպ Խաչվանքյանի հրավերով իր դերասանական ճակատագիրն անմնացորդ նվիրումով կապել է Երեւանի Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնի հետ՝ անցնելով «պրոստակ» եւ խարակտերային դերերի խաչվանքյանական «շկոլան»: Կերպավորման նրա բազմապլան կարողությունները հարկավոր չափով չեն օգտագործվել կինեմատոգրաֆիայում. նկարահանվել է ընդամենը մի քանի գեղարվեստական կինոնկարներում՝ «Միլիցիայի սերժանտը» («Լենֆիլմ»), «Մեր պապերի քայլերգը» եւ «Լիրիկական երթ» («Հայֆիլմ»): Թատրոնում կոլորիտային մնայուն կերպարներ է ստեղծել՝ համագործակցելով բեմադրիչներ Մարատ Մարինոսյանի, Մարատ Սիմոնյանի, Արմեն Էլբակյանի, Երվանդ Ղազանչյանի հետ: Որպես դերասան լիովին բացահայտվել է հատկապես Արմեն Էլբակյանի հետ ունեցած ստեղծագործական չափազանց հետաքրքրական «մենամարտերի» արդյունքում: Այնուհետեւ ինքնադրսեւորման ու ինքնարտահայտման փայլուն հաջողությունների է հասել ՀՀ ժողովրդական արտիստ Երվանդ Ղազանչյանի հետ երկարատեւ համատեղ ստեղծագործության ընթացքում՝ վերջերս հիանալիորեն զուգակցելով գլխավոր ու պատասխանատու հերոսների դերակատարումները բեմադրական ակտիվ աշխատանքի հետ:

Պեպանյանն առանձնահատուկ փայլել է օպերետային բեմադրություններում: Արտիստական 33-ամյա բեղմնավոր գործունեության ընթացքում խաղացել է հինգ տասնյակից ավելի դերեր: Լավագույն դերակատարումներից են՝ Բոնին («Սիլվա»), Գաստոնը («Փողոց, իմ փողոց»), Սենեկապետը («Զգուշացեք, նա դեռ կա»), Քլեոնտը («Քաղքենին ազնվական»), Սոտենը («Մեծ հարսանիք»), Ալիկը («Արեւը ձեզ հետ»), Մանուկ աղան («Մեծապատիվ մուրացկաններ»), Արամը («Ամենափրկիչ ջրհեղեղ»), Պրովոլոսը («Լիսիստրատե»), Քսանթոսը («Աղվեսն ու խաղողը. Եզոպոս»), Թափառնիկոսը («Ատամնաբույժն արեւելյան»), Կարոն («Մեր տան տերերը»)...

Մի շարք դերակատարումների համար արժանացել է հատուկ մրցանակների. Արթուր Ուի (Բ. Բրեխտ- «Արթուր Ուիի կարիերան»), Սորիանո (Է. Ֆիլիպո «Ֆիլումենա Մարտուրանո»), Բառնի (Ն. Սայմոն- «3+1=?»): 2001 թ. ստացել է «Երգող դերասան» փառատոնի մրցանակը:

«Ամենաերկարակյաց» դերակատարումներից են՝ Հովիկը («Տաքսի, տաքսի») եւ Բոռն ու Վիկտոր Շանսպիզը («Կասկածը կնոջ սրտում»):

Ամենադյուրին դերասանական երկխոսությունը կայանում է առաջատար դերասանուհի Մարիամ Ղազարյանի հետ. օպերետային ժանրի վարպետների աստղաբույլում 30 տարի միասին անցնելով միեւնույն «շկոլան»՝ այսօր նրանք յուրատեսակ կամուրջ են դարձել թատրոնի դերասանախմբի երիտասարդ եւ ավագ սերունդների միջեւ: Նրանց ինքնատիպ ու հղկված զուգախաղի բնորոշ արտահայտություններից է հաղթանակը 2002 թ. Իրանի թատերական միջազգային 8-րդ փառատոնում:

Բորիս Պեպանյանը մեր օրերում այն բացառիկ արվեստագետներից է, ովքեր անկեղծորեն ու անչար են ընդունում իրենց աշխատանքի թատերագիտական վերլուծությունն ու օբյեկտիվ քննադատությունը: Մարդկային նկարագրով հակադրամիասնությունների ուշագրավ մի համադրություն է՝ գերզգացմունքային, անհանդուրժողական, բարեկիրթ, նրբանկատ, բարեսիրտ, կնամեծար, ընտանեսեր, ծայրահեղ պահանջկոտ եւ, ամենակարեւորը, նեղ օրերի հուսալի նեցուկ:

ՀՀ վաստակավոր արտիստ Բորիս Պեպանյանը կերպավորման սեփական երանգապնակով ու խոսուն դիմախաղով, խաղացած դերերին խորաթափանց տրամաբանությամբ ընդհանրական եւ միաժամանակ անհատական բնավորությամբ օժտելու ունակությամբ շարունակում է հարազատ թատրոնի բեմում մարմնավորել տրագիկոմիկական կոլորիտային կերպարներ, լի է ստեղծագործական երիտասարդական ավյունով եւ վառ երեւակայությամբ, ակնկալում է արտիստական իր ողջ պոտենցիալով ու բազմաբովանդակ կենսափորձով հանդես գալ երաժշտական կոմեդիաների նոր շքեղ բեմադրություններում, սիրում է անմիջական երկխոսություն վարել հանդիսատեսի հետ՝ նրա ուշադրությունը բեւեռելով ներկայացման գլխավոր ասելիքի ու ենթատեքստային շերտերի վրա: Երազում է Խլեստակով խաղալ կամ Շեյլոկ: Թատերասեր հասարակության համար սիրված ու պահանջված դերասան է՝ օպերետային ժանրի հուսալի սյուներից մեկը:

ՆՎԱՐԴ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Ռաֆայել Խալաթյանի «Իմ ժամանակը» գիրքը

Օրերս ընթերցողների դատին ներկայացվեց Ռաֆայել Խալաթյանի «Իմ ժամանակը» գիրք-հուշապատումը: Հեղինակն իր անդրանիկ գրքում մանրամասն նկարագրել է մի քանի տասնամյակում իր հիշողություններում կուտակվածը՝ մանկության ու պատանեկության դառն ու դաժան ժամանակները, ստալինյան բռնապետության մղձավանջը... Հեղինակը նկարագրում է նաեւ իր գյուղի նիստուկացը, հարազատ մարդկանց հետ կապված պատմություններ, ազգանունների ու տոհմերի սկզբնաղբյուրները եւ որ ուշագրավ է՝ հայ գրականության ու մշակույթի գործիչների հետ հանդիպումները, նրանց մասին գրած ջերմ խոսքերը: Ռաֆայել Խալաթյանը երկար տարիներ լինելով մանկավարժ եւ հրատարակիչ, մի քանի սերունդ է [illegible]ել ու այսօր էլ համագյուղացիները միշտ նրա հեղինակավոր խոսքի, խորհրդի կարիքն են զգում:

Գրքում տեղ գտած նյութերից շատերը հեղինակի զառամյալ Մանուշակ տատի պայծառ հիշողության արդյունքն է: Իսկ հեղինակի Ամալյա թոռնիկի անընդհատ հարցերին, թե «պապիկ, ի՞նչ ես գրում», պատասխանում է. «Ահա այս գիրքն է՝ իմ սերնդակիցների ապրած ու տառապած տարիներից հուշ մնացած պատառիկները, որով ցանկանում եմ սերունդներին փոխանցել այն լավն ու բարին, որ կարողացել ենք պահել ու պահպանել այդ դաժան տարիներին, մնալով հայ, կառչած մեր հողին ու հպարտ մեր հայրենիքով»: Մարդու հիշողությունը նման է տարեգի: Նա իր ծալքերում պահում է ամենը, ինչը մանկության, պատանեկության տարիներին ապրել, տեսել-զգացել է, ու այդ ամենը խմորվել է նրա մտքի ծալքերում: Հենց այդպիսի մի միտք էլ արմատացել է հեղինակի մտքում, երբ առաջին անգամ կայացել է Ավետիք Իսահակյանի հետ հանդիպումը: Բացի հայրենասիրության դասեր տալուց, Վարպետը երիտասարդ հրատարակիչներին ու գրաշարներին խորհուրդ է տվել «միշտ պահել հուշատետր ու գրել նոր սկսվող կյանքի դեպքերի եւ դեմքերի մասին, սակայն հուշ գրելիս միշտ ճիշտը գրեք, մտացածին մտքեր թղթին հանձնելը հաճելի չէ»... ու մի վառ օրինակ է մեջբերում Ավետիք Իսահակյանը:

Ես դժվարանում էի ընտրել, թե գրքում զետեղված որ հատվածը ներկայացնեմ մեր ընթերցողին, քանզի մեկը մեկից ուշագրավ ու հետաքրքրական են, ուստի այն վայելելու հաճույքը թողնում եմ ձեզ: Ընթերցեք Ռաֆայել Խալաթյանի ապրած ու տեսած ժամանակը՝ իր «խաղաղ», երբեմն հոգսաշատ կյանքով, երբեմն էլ հուժկու ցնցումներով ու վայրիվերումներով՝ իր 37-ով, 41-ով ու 49-ով...

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՆՈՐ CD-ՆԵՐ

Նորից պոլսահայ կոմպոզիտոր Սիրվարդ Գարամանուկի երաժշտության հետ

Ասպարեզում է պոլսահայ տաղանդաշատ կոմպոզիտոր Սիրվարդ Գարամանուկի «Սիրո հուշեր» ռոմանսների նոր ձայնագրությունների շքեղ հավաքածուն: Լազերային երկու ձայներիզով (CD) այն ընդգրկում է 58 ռոմանս. առաջինում՝ 31, երկրորդում՝ 27:

Սիրվարդ Գարամանուկի պատկառելի ստեղծագործության մեջ տարողունակ է երգային ժանրը: Այն ներկայանում է մեներգերով, խմբերգերով, վոկալ - գործիքային ստեղծագործություններով, մանկական գողտրիկ երգերով:

Հրատարակված ձայներիզը կոմպոզիտորի ռոմանսային արվեստի ընտրանին է, քանի որ ժանրի այդ տեսակը նրա արվեստում այսօր ներկայանում է 100-ից ավել ռոմանսներով: Լազերային նոր հավաքածուն ընտրանի ենք անվանում, որովհետեւ այն ունկնդրին լիիրավ հաղորդակից է դարձնում հեղինակի ստեղծագործական որոնումներին, աշխարհի, կյանքի, շրջապատի, բնության բազմաշերտ ընկալումներին եւ, ամենակարեւորը, երաժշտաոճական շարադրանքի առանձնահատկություններին: Արեւմտահայ եւ, հատկապես, պոլսահայ կոմպոզիտորների երաժշտական միտքը ձեւավորվելով հնչերանգային խայտաբղետ ակունքներով կազմավորված քաղաքային երգաստեղծության երաժշտական միջավայրում, կոմիտասյան սկզբունքներն ընկալեցին եւ դրանց հետեւեցին յուրովի: Հեռու լինելով արեւելյան հատվածի ազգային երաժշտարվեստի հետագա առաջընթացի ու ձեռքբերումների խառնարանից, կոմիտասյան հայտնություններով հիացված նրանց երաժշտական մտածողական հենքը ստացավ հնչյունային մտածողության յուրատիպ կերպ, գրելաոճ: Երաժշտական այս յուրատիպության դրսեւորումներից է նաեւ Սիրվարդ Գարամանուկի ստեղծագործությունը եւ նրա արժեքավոր բաժինը կազմող երգային արվեստը: Այստեղ առկա է նաեւ շնորհաշատ կոմպոզիտորի անհատականությունը: Անցյալ դարի 40-ական թվականներից է սկզբնավորված Գարամանուկի երգային հորինվածքների ստեղծագործական ընթացքը:

Երգահանի հոգեկան ալեկոծումների ազդակը ազգային պոեզիան է, ըստ որում թե դասականն ու արդիականը, թե արեւմտահայերենն ու արեւելահայերենը: Հասկանալի է, որ պոլսահայ երգահանին առավել մոտ էր իր ծննդավայրում կերտված բանաստեղծական խոսքը, նրանում արտացոլված ներաշխարհի զեղումները. հայրենասիրություն, կարոտ, թախիծ, տրտմություն, անպատասխան սեր, մահվան ժխտում, կենսասիրություն, գովերգում: Ու նաեւ բնության փառաբանում, մարդ ու բնության ներդաշնակումով ստեղծված արարչագործ աշխարհ: Ձայներիզում ընդգրկված մեներգերը գրված են Պետրոս Դուրյանի, Միսաք Մեծարենցի, Վարուժանի, Մաթեոս Զարիֆյանի, Վահան Թեքեյանի քերթվածքներով: Կոմպոզիտորի երգային ստեղծագործությունների տեքստերի հեղինակներ են նաեւ պոլսահայ ժամանակակից բանաստեղծներ Կարպիս Ճանճիկյանը, Զահրատը, Վարդ Շիկահերը, Զարեհ Խրախունին, Ռոբեր Հատտեճյանը, Իրմա Այվազյանը, Արմենուհի Թերզյանը, Գուրգեն Թրենցը, Ադրինե Տատրյանը եւ այլք: Իր զգացումներով ու ապրումներով յուրօրինակ աշխարհ է նաեւ արեւելահայ պոեզիան. Հովհաննես Թումանյան, Ավետիք Իսահակյան, Եղիշե Չարենց, Նաիրի Զարյան, Սիլվա Կապուտիկյան, Համո Սահյան: Սիրվարդ Գարամանուկը քնարերգու կոմպոզիտոր է: Նրա երկերում քնարականը ներկայանում է տարբեր գունավորումներով. անուրջային, հայեցողական, դրամատիկ: Հանդիպում են եւ վիպերգային բնույթի: Նայած, թե բանաստեղծական խոսքի որ շերտերն են լսելի եղել կոմպոզիտորին: Գարամանուկի մեներգերը ռոմանսային բնույթի են: Դրանցում բացահայտված են տարբեր ապրումներ, հոգեվիճակներ, դրանց նրբերանգ անցումները: Գարամանուկի մեներգերում առկա են նաեւ երգին բնորոշ զգացմունքային անկեղծությունն ու անմիջականությունը: Հուզականությունը, հոգեբանական անցումները դրսեւորում է մեղեդային կանտիլենան, որը բազմաբնույթ է: Մեներգի զգացմունքային աշխարհի բացահայտման մեջ կարեւոր է նաեւ դաշնամուրային նվագակցությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում յուրովի լրացնում է մեղեդային ընթացքի շարժումը. արտահայտչականությունը, կամ խորացնում է տրամադրությունը, կամ նպաստում համապատասխան պատկերային մթնոլորտի ստեղծմանը: Սիրվարդ Գարամանուկի մեներգերը, հիմնականում, ռոմանտիկ, երազկոտ, հուսախաբ ու թախծոտ տրամադրությունների են: Եվ այդ երազողը, սիրողն ու խոստովանողը հայ մարդն է, քանի որ այստեղ որոշակիորեն առկա է ազգային շունչն ու ոգին:

Բարձր գնահատանքի է արժանի այն, որ կոմպոզիտորին հաջողվել է լսել նաեւ արեւմտահայ եւ արեւելահայ բանաստեղծական խոսքի հնչյունական, տաղաչափական տարբեր երաժշտականությունը: Երաժշտական աշխարհին հասցեագրված Գարամանուկի նոր ձայներիզները նրա ռոմանսային արվեստի երաժշտաոճական ամբողջականության վառ դրսեւորումն են: Հրատարակությունն առանձնանում է ձայնագրությունների բարձր որակով, ձեւավորման գեղարվեստական գերազանց ճաշակով: Ձայներիզի բովանդակությունը լրացնում են ամերիկահայ ճանաչված դաշնակահար Շահան Արծրունու առաջաբանը եւ ձայնագրությունները իրագործած Հայաստանի երգիչ - երգչուհիների մասին համառոտ, բայց անհրաժեշտ տեղեկատվությունները: Սիրվարդ Գարամանուկի «Սիրո հուշեր» մեներգերի ձայներիզի հրատարակությանը իր գեղեցիկ մասնակցությունն է բերել Եղիշե Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանը:

ԱՐԱՔՍԻ ՍԱՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

ԱԶԳ Մարզական

Անդրե Փասայի. «Հաճելին համատեղում ենք օգտակարի հետ»

Համահայկական 3-րդ խաղերի բասկետբոլի տղամարդկանց մրցաշարի չեմպիոն Գլենդեյլի թիմն այս անգամ էլ լուրջ մտադրություններով է Երեւան ժամանել: Թիմի մարզիչ իրանահայ Անդրե Փասային խնդրեցինք մեզ հետ կիսել իր առաջին տպավորությունները:

- Ի տարբերություն Համահայկական 3-րդ խաղերի, որում նվաճեցինք չեմպիոնի տիտղոսը, այս անգամ մեր թիմն ավելի երիտասարդ բասկետբոլիստներով է համալրված: Չնայած դրան, կրկին լուրջ նպատակներ ենք հետապնդում եւ փորձելու ենք պայքարել չեմպիոնի տիտղոսի համար: Մրցաշարում գրանցված առաջին արդյունքներն արդեն իսկ վկայում են, որ պայքարը մրցանակային տեղերի համար բավական թեժ է լինելու: Մեզ բավական դժվարին խումբ է բաժին ընկել, որտեղ հանձինս Սոչիի ու Սպահանի թիմերի լուրջ մրցակիցներ ունենք: Դա հաստատվեց Սոչիի հետ մրցախաղում, որտեղ համառ պայքարում, միայն լրացուցիչ ժամանակում հաջողվեց հաղթել մրցակցին: Նախնական փուլում մեր գլխավոր խնդիրն է գրավել առաջին տեղը եւ հաջորդ փուլում հանդես գալու իրավունք նվաճել:

- Այս անգամ մրցավայր է ժամանել միայն տղաների թիմը: Ո՞րն է պատճառը:

- Դժբախտաբար, այս տարի չհաջողվեց աղջիկների թիմ բերել: Հուլիսի 28-ից օգոստոսի 2-ն աղջիկների թիմի բասկետբոլիստուհիների մի մասն Աթենքում մասնակցեց համահոմենըդմենական խաղերին: Դա, նաեւ որոշ այլ հանգամանքներ խանգարեցին աղջիկների թիմի Երեւան ժամանելուն: Սակայն հուսով եմ, որ 2007 թ. Համահայկական 4-րդ խաղերին Գլենդեյլը կներկայանա երկու թիմով:

- Դուք առաջին անգամը չեք Երեւանում: Ինչպիսի՞ն են տպավորությունները:

- Սա իմ երկրորդ այցելությունն է Հայաստան: Որպես մարզիչ մասնակցել եմ Համահայկական 3-րդ խաղերին եւ անջնջելի տպավորություններով եմ Հայաստանից մեկնել: Կյանքիս լավագույն օրերն եմ անցկացրել մայր հայրենիքում: Հայաստանը շատ եմ սիրում: Մարզական նման միջոցառումները ոչ միայն ուժերը ստուգելու հիանալի առիթ են, այլեւ սփյուռքում ապրող մեր հայրենակիցների համար հիասքանչ հնարավորություն ծանոթանալու մայր հայրենիքին, նոր ծանոթություններ հաստատելու: Մի խոսքով՝ համատեղում ենք հաճելին օգտակարի հետ: Շատերն առաջին անգամ են Հայաստանում, եւ համոզված եմ, որ Երեւանում անցկացվելիք այս 7 օրերն անջնջելի հետք կթողնեն բասկետբոլի մրցաշարի մասնակիցների հիշողություններում: Այս երկու տարում Երեւանում զգալի փոփոխություններ եմ նկատում: Շինարարական աշխատանքների մեծ թափ է նկատվում, քաղաքն ավելի է գեղեցկացել ու բարգավաճել:

- ԱՄՆ-ի բասկետբոլի պրոֆեսիոնալ թիմերում կա՞ն հայազգի բասկետբոլիստներ:

- Ցավոք՝ ոչ: Սակայն ունենք Զարե Ավետյանի պես բասկետբոլիստներ, որոնք հանդես են եկել քոլեջների հավաքականներում ու թիմերում: Ընդհանրապես Գլենդեյլում բասկետբոլը շատ սիրված մարզաձեւ է եւ դպրոցների թիմերի բասկետբոլիստների մոտ 60 տոկոսը հայ է:

- Ինչպիսի՞ն է Գլենդեյլի հայկական համայնքը:

- Բավական կազմակերպված է եւ ակտիվ գործունեություն է ծավալում: Նշեմ, որ քաղաքապետը հայ է, քաղաքական խորհուրդն էլ 3 հայ անդամ ունի: Քաղաքի ընդհանուր բնակչության թիվը 60 հազար է: Արդեն 28 տարի բնակվում եմ ԱՄՆ-ում, 25 տարի «Հոմենըդմեն-Արարատ» մասնաճյուղի անդամ եմ, վերջին 23 տարիներին զբաղվում եմ մարզչական գործունեությամբ եւ հիմնականում մարզում եմ հայ տղաների:

- Ինչպիսի՞ն են առաջին տպավորությունները մրցաշարից:

- Հույս ունեմ, որ այս անգամ մրցող թիմերն ավելի հասուն ու բովանդակալից խաղ կցուցադրեն, եւ տարեցտարի խաղամակարդակը կբարելավվի: Ընդհանուր առմամբ մրցաշարը լավ է կազմակերպված, իհարկե լավ կլիներ, որ մարզադահլիճների պայմաններն ավելի բարվոք ու հարմարավետ լինեին: Մենք պատրաստ ենք ամեն կերպ աջակցել կազմակերպիչներին թե՛ նյութական, թե՛ մեթոդական առումով: Իհարկե, որոշ հանդիպումներում մրցակիցների խաղամակարդակների տարբերությունը զգալի է, սակայն ընդհանուր առմամբ համառ ու անհաշտ մրցակցություն է ծավալվել: Կարծում եմ, մարզաձեւի երկրպագուները հաճույքով են հետեւում մրցաշարի ընթացքին:

Կոլինան երկմտանքի մեջ է

Իտալացի հանրահայտ մրցավար Պիեռլուիջի Կոլինան վերջերս 1 մլն եվրո արժողությամբ գովազդային պայմանագիր է կնքել գերմանական «Օպել» ընկերության հետ: Նա սեպտեմբերից պետք է գովազդի այդ ընկերության արտադրած մեքենաները: Սա Կոլինայի գովազդային առաջին պայմանագիրը չէ: Մինչ այդ նա պայմանագրեր ուներ եւ գովազդում էր ժամացույցներ, ապահովագրական ընկերություն, ճապոնական ուտեստներ, սերբական գարեջուր, մարզական հանդերձներ, «Ադիդաս» ֆիրմայի մարզահագուստը: Եթե նախորդ պայմանագրերի կնքման ժամանակ Կոլինան ոչ մի դժվարության չէր հանդիպել, ապա այս անգամ նա լուրջ հիմնախնդրի առջեւ կանգնեց:

Բանն այն է, որ «Օպելի» հետ կնքվող պայմանագրի մասին Կոլինան ժամանակին չէր տեղեկացրել Իտալիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարությանը: Ճիշտ է, ֆեդերացիան չի արգելում մրցավարներին զբաղվել գովազդային գործունեությամբ, սակայն վերջիններս այդ մասին պետք է նախապես տեղեկացնեն Իտալիայի ֆուտբոլային մրցավարների միությանը: Ողջ բարդությունը նրանում է, որ «Օպելը» նաեւ իտալական «Միլանի» հովանավորներից մեկն է: Ուստի չի բացառվում, որ «Միլանի» մասնակցությամբ հանդիպումները սպասարկելիս Կոլինան որոշակի կողմնակալություն կարող է դրսեւորել:

Իտալիայի ֆուտբոլային մրցավարների միությունը վերջնագիր է ներկայացրել Կոլինային՝ պահանջելով հրաժարվել «Օպելի» հետ կնքած պայմանագրից: Հակառակ դեպքում Կոլինան կարող է զրկվել Իտալիայի «A» սերիայի հանդիպումները վարելուց: Առանց այն էլ Կոլինայի համար բացառություն է արվել՝ թույլատրելով նրան եւս մեկ տարի վարել Իտալիայի առաջնության հանդիպումները, թեեւ անվանի մրցավարի 45 տարին լրացել է այս տարվա փետրվարին: Այնպես որ, Կոլինան այժմ երկմտանքի մեջ է:

Հաջորդ մարզիչն անգլիացի կլինի

Թեեւ Անգլիայի ազգային հավաքականի ներկայիս գլխավոր մարզիչ, շվեդ մասնագետ Սվեն-Գորան Էրիկսոնը մինչեւ 2008 թ. երկարաձգել է պայմանագիրը երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ, սակայն արդեն այժմ մտածում են նրա հետնորդի մասին: Ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գործադիր տնօրեն Բրայան Բարվիկը հայտարարել է, որ հավաքականի հաջորդ մարզիչն անգլիացի է լինելու: Հավանական թեկնածուների թվում են Սթիվ Մակլարենը («Միդլսբրո»), Սեմ Էլարդայսը («Բոլտոն»), Ալան Կերբիշլին («Չարլտոն») եւ Պոլ Ջուելը («Վիգան»):

Էրիկսոնի ճակատագիրը շատ բանով պայմանավորված կլինի նրանով, թե հավաքականն ինչպես հանդես կգա ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում, եթե, իհարկե, եզրափակիչի ուղեգիր նվաճի: Այժմ անգլիացիներն ընտրական 6-րդ խմբում 6 խաղից հետո 16 միավորով ընթանում են 2-րդ տեղում՝ 2 միավորով զիջելով լեհերին: Ճիշտ է, վերջիններս մեկ խաղ ավելի են անցկացրել: Էրիկսոնի պայմանագրում կետ գոյություն ունի, ըստ որի եթե աշխարհի առաջնությունում հավաքականը հաջող հանդես չգա, ապա ֆեդերացիան իրավունք ունի խզելու պայմանագիրը: Այնպես որ, բացառված չէ, որ արդեն 2006 թ. կեսերին անգլիացի մասնագետը գլխավորի իր երկրի հավաքականը:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Առաջատարներն ի հայտ են եկել

Մայրաքաղաքի երեք մարզադահլիճներում իրենց մրցավեճն են շարունակում բասկետբոլի առաջին համահայկական մրցաշարի մասնակիցները: ՖԻՄԱ-ի մանեժում անցկացվող աղջիկների մրցաշարում արդեն հայտնի են առաջատարները: 2-րդ խմբում բոլորից հաջող հանդես եկան Թեհրանի բասկետբոլիստուհիները, որոնք անցկացրած 3 հանդիպումներն էլ ավարտեցին իրենց օգտին: Առաջին օրը ստեփանակերտցիներին հաղթելուց հետո (93-52) թեհրանցիները պարտության մատնեցին նաեւ Բաղդադի (73-15) եւ Գյումրու (78-55) թիմերին եւ խմբում գրավեցին առաջին տեղը: Մրցանակային տեղերի համար պայքարը կշարունակեն նաեւ գյումրեցիները: Նրանք հաղթել են Բաղդադի (95-19) եւ Ստեփանակերտի (73-55) թիմերին:

Առաջին խմբում Երեւանի թիմը 2 անընդմեջ հաղթանակ է տոնել Մարսելի (102-13) եւ Թբիլիսիի (81-47) բասկետբոլիստուհիների նկատմամբ:

Տղամարդկանց մրցաշարում բավական համառ պայքար է ծավալվել հատկապես 4-րդ խմբում: Այստեղ կայացավ կենտրոնական հանդիպումներից մեկը: Ուժերը չափեցին Գլենդեյլի եւ Սոչիի բասկետբոլիստները: Խաղի հիմնական ժամանակն ի հայտ չբերեց հաղթողին: Գրանցվեց ոչ-ոքի (35-35): Եվ միայն լրացուցիչ ժամանակում Գլենդեյլի թիմին հաջողվեց 3 միավորի տարբերությամբ (45-42) շահել մրցախաղը: Սոչիի թիմն առաջին պարտությունը կրեց, սակայն հաջորդ օրը հեշտ հաղթանակ տոնեց Ալեքսանդրիայի թիմի նկատմամբ (78-37): Վերջինիս նկատմամբ համոզիչ առավելության էր հասել նաեւ Սպահանի թիմը (94-28):

Համառ մրցակցություն է ծավալվել նաեւ առաջին խմբում, որտեղ հանդես են գալիս երեւանցի բասկետբոլիստները: Նրանք երկրորդ խաղն էլ շահեցին՝ պարտության մատնելով Կահիրեի բասկետբոլիստներին (67-55): 2 հաղթանակ են տոնել նաեւ մարսելցիները՝ հաջորդաբար առավելության հասնելով Կահիրեի (78-67) եւ Բաղդադի (70-53) թիմերի նկատմամբ:

2-րդ խմբում, ինչպես եւ սպասվում էր, ուժեղագույն ճանաչվեց Վալեի թիմը՝ հաղթելով բոլոր մրցակիցներին. Վանաձոր՝ 98-31, Թբիլիսի՝ 65-61, Սարի՝ 67-47: Պայքարը մրցանակային տեղերի համար կշարունակեն նաեւ Թբիլիսիի բասկետբոլիստները, որոնք զիջեցին միայն Վալեի թիմին:

3-րդ խմբում առայժմ հաջող են խաղում թեհրանցիները, որոնք երկու հաղթանակ են տոնել գյումրեցիների (103-63) եւ ստեփանակերտցիների (97-52) նկատմամբ:

«Եվրոմոթորսի» գավաթը Երեւանի 1-ին թիմին

Սեւանում վերջնագիծը հատեց լողափնյա վոլեյբոլի Հայաստանի անդրանիկ առաջնությունը: «Եվրոմոթորսի» գավաթն էին վիճարկում 20 թիմեր հանրապետության տարբեր մարզերից ու Արցախից: Նախնական փուլի արգելքները հաջողությամբ հաղթահարեցին եւ գլխավոր մրցանակը վիճարկելու իրավունք ստացան Երեւանի 1-ին եւ 2-րդ թիմերը: Համառ պայքարում ընթացած մրցախաղում հաջողությունն ուղեկցեց Երեւանի առաջին թիմի աղջիկներին, որոնք հաղթելով 2-1 հաշվով, արժանացան գլխավոր մրցանակին: Նրանց հանձնվեց «Եվրոմոթորսի» գավաթն ու 250 հազար դրամ պարգեւը: 2-րդ տեղի համար հանձնվեց 150 հազար դրամ: 3-րդ տեղը գրաված Արթիկի թիմը պարգեւատրվեց 100 հազար դրամով, իսկ 4-րդը ճանաչված ստեփանակերտցիներն արժանացան 50 հազար դրամի:

Նոր մարզադաշտը կնպաստի եկամուտների աճին

Լոնդոնի «Արսենալի» ֆուտբոլիստները հաջորդ մրցաշրջանում իրենց հանդիպումները կանցկացնեն նոր մարզադաշտում, որը կառուցվում է Աշբերտոն Գրոուվ թաղամասում եւ նախատեսված է 60 հազար հանդիսականի համար: Նախատեսվում է մարզադաշտը շահագործման հանձնել 2006 թ. ապրիլին: Այն հնարավորություն կընձեռի ակումբի եկամուտներն ավելացնել մոտ 50 տոկոսով, ինչպես նաեւ որոշ չափով նվազեցնել մուտքի տոմսերի գները, որոնք Եվրոպայում ամենաբարձրն են:

«Արսենալի» ներկայիս մարզադաշտը, որ գտնվում է Խայբերի շրջանում, կառուցվել է 1913 թ. եւ, բնականաբար, չի կարող համապատասխանել ժամանակակից պայմաններին: Այն նախատեսված է 38 հազար հանդիսականի համար:

Պլովդիվը կհյուրընկալի բռնցքամարտիկներին

Սիրողական բռնցքամարտի Եվրոպայի հերթական առաջնությունը կկայանա 2006 թ. հուլիսի 14-23-ը բուլղարական Պլովդիվ քաղաքում: Այս մասին որոշում է կայացրել բռնցքամարտի եվրոպական ֆեդերացիան: Սպասվում է, որ եվրոպական բռնցքամարտի այդ ստուգատեսին կմասնակցեն 37 երկրների մոտ 500 բռնցքամարտիկներ: Վերջին անգամ Բուլղարիան Եվրոպայի առաջնության մրցավայր էր դարձել 22 տարի առաջ, երբ բռնցքամարտիկներին հյուրընկալել էր Վառնան:

Պայքար բռնության դեմ

Ֆրանսիական «Նանսի» եւ «Տրուա» թիմերի ֆուտբոլիստներն ընթացիկ մրցաշրջանում հանդես կգան «Ո՛չ բռնությանը» մակագրությամբ մարզաշապիկներով: Նման նախաձեռնություն է հանդես բերել «Բալիսոն» ֆիրմայի ղեկավարությունը, որն ապահովում է այդ թիմերին մարզահագուստով: Ըստ ֆիրմայի ղեկավար Քարիմ Ումնիայի, այդ կոչը ֆուտբոլիստներին ու նրանց երկրպագուներին կհիշեցնի, որ չարժե խաղերի ընթացքում ծեծկռտուքներ սարքել ու ռասիսական բացականչություններ անել: Նման մակագրություններ կհայտնվեն նաեւ սիրողական 300 թիմերի մարզաշապիկներին:

Էջը պատրաստեց ԱԵՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Իրավունք

Կարեն Արիստակեսյանը կաշառք չի տվել

Խմբ.- Օրերս «Ազգ» օրաթերթը հոդված էր տպագրել Չինաստանում գեղեցկության մրցույթի հաղթող Անուշ Գրիգորյանի՝ Պանամայում կայանալիք «Միսս միջմայրցամաքային» մրցույթին մասնակցելու որակազրկման մասին: «Ազգին» տրամադրված տեղեկության համաձայն, դրա համար հիմք էր ծառայել «Միսս Հայաստան» ազգային գործակալության ղեկավար Կարեն Արիստակեսյանի նկատմամբ մեղադրանքը, թե վերջինիս առաջարկած կաշառքի միջոցով էր Անուշ Գրիգորյանը հայտնվել Չինաստանում անցկացված գեղեցկության մրցույթի լավագույն հնգյակում:

Տպագրում ենք Կարեն Արիստակեսյանի պատասխան հերքումն ամբողջությամբ: Ավելացնենք միայն ի գիտություն, որ «Միսս միջմայրցամաքային» մրցույթն ունի իր կազմակերպիչները, եւ այդ մրցույթում որակազրկումը չի նշանակում մասնակցության արգելում այլ կարգի մրցույթներին:

Ես՝ որպես «Միսս ինտերկոնտինենտալ» մրցույթի եզրափակիչի դատավոր, մրցույթին պաշտպանել եմ իմ երկրի եւ նրա ներկայացուցչի շահերը: Կատարվածը գնահատում եմ ոչ այլ կերպ, քան որպես շահերի բախման արդյունք (երկրների, թե անձանց միջեւ, միեւնույն է):

Նախքան մրցույթը եւ մրցույթից հետո, բնականաբար, ես ոչ ոքի կաշառք չեմ տվել, որեւէ դատավորի հետ նման թեմայով բանակցություն չեմ վարել: Ով քիչ թե շատ ծանոթ է գեղեցկության միջազգային մրցույթների տեխնոլոգիային, նա անմիջապես կհասկանա կատարվածը: Գեղեցկության մրցույթը յուրատեսակ «խաղ» է, որի եւ՛ կազմակերպիչն են իրենք, եւ՛ մասնակիցը: «Միսս Հայաստան» ազգային գործակալությունից վերցրել են իրենց տված միակ բանը՝ իրենց կողմից կազմակերպվող մրցույթների լիցենզիաները: (Մրցույթի 4-րդ մրցանակային տեղը գրաված Ա. Գրիգորյանը անգամ չի ստացել մրցանակային 1.000 ԱՄՆ դոլար մրցանակը եւ մրցանակային տեղը հավաստող ժապավենը):

Ինչպես ասում են, դա նրանց իրավունքն է, որը ոչ ոք չի կարող վերցնել նրանց ձեռքից, ինչպես որ մեզնից չեն կարող խլել մեր ազգային գեղեցկությունն ու հպարտությունը: Եթե այդ լիցենզիաները չվերցնեին էլ, գործակալությունը մտադիր չէր այլեւս մասնակցելու Գեղեցկության համաշխարհային կազմակերպության (WBO) կողմից կազմակերպվող մրցույթներին: Հայաստանի գեղեցկուհիները գեղեցկության միջազգային մրցույթներում նման բարձր արդյունքների հասել են միայն այս տարի: Անկեղծ ասած՝ այս մրցույթում կատարվածը մեր երկրի եւ նրա ներկայացուցչի հաղթանակի մասին է խոսում: Հայաստանի գեղեցկուհիները, նաեւ գեղեցկուհի Ա. Գրիգորյանը, մասնակցել եւ մասնակցելու են այլ միջազգային մրցույթների:

ԿԱՐԵՆ ԱՐԻՍՏԱԿԵՍՅԱՆ

Օրենսդրական բացեր՝ ընդդեմ երրորդ անձի իրավունքների

Երրորդ անձը չպետք է լինի փակ անիվում հայտնված սկյուռիկ

«Քոնն էլ է իմը, իմն էլ է իմը» սկզբունքով հարեւան դատարկ բնակարաններին տեր կանգնելու դեպքերը մեր օրերում արտառոց չեն: Ըստ մեր դիտարկումների, դրանք նվազելու միտում էլ չունեն, քանի որ արտագաղթը Հայաստանից դեռեւ շարունակվում է: Բնականաբար, «բնակարանահենությունը» մեր երկրում դեռ տեւական կլինի:

Ահա այդպիսի մի դեպք էլ քննվում է Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի առաջին ատյանի դատարանում: Սակայն մինչ գործի մանրամասներին անդրադառնալը, Փաստաբանների միջազգային միության անդամ, փաստաբան Ռուզաննա Տեր-Վարդանյանը ցանկացավ իր մտահոգությունը հնչեցնել այն առթիվ, թե օրենսդրական բացը ոտնահարում է դատական գործընթացին մասնակցել ցանկացող շահագրգիռ երրորդ անձի իրավունքները վերաքննիչ դատարանում: «Օրինակ, եթե բնակարանային իրավունքը խախտած եւ այլ քաղաքացու բնակարան մուտք գործած քաղաքացին դատական կարգով պատասխանատվության է կանչում քաղաքապետարանին (որպես համայնքի բնակարանների տեսական մարմին հանդիսացող սեփականատիրոջ), ապա քաղաքացիական դատավարական օրենսգրքի 215 հոդվածի համաձայն, երրորդ անձը, ի տարբերություն վճռաբեկ դատարանի, իրավունք չունի դիմելու վերաքննիչ դատարան՝ իրավաբանորեն որպես շահագրգիռ կողմ՝ ներկայացնելու իր բողոքը հենց իրեն եւ իր վիճելի բնակարանին առնչվող գործի առթիվ, ասում է «Ազգի» փաստաբան զրուցակիցը: Եթե վերաքննիչ դատարանը տվյալ հայցով վճիռ կայացնի հօգուտ երրորդ անձի իրավունքները խախտած հայցվոր քաղաքացու, այլ ո՛չ թե քաղաքապետարանի, ապա, երրորդ անձ համարվող «տնազուրկ» քաղաքացին՝ որքան էլ ջանա, միեւնույն է, չի կարող վերաքննիչ դատարանում մասնակցել գործի քննությանը՝ պաշտպանելու համար իր շահերը: «Արդյունքում տունը կորցրած քաղաքացին նաեւ ձայնի իրավունքից զուրկ է վերաքննիչ դատարանում», ասում է Ռ. Տեր-Վարդանյանը: «Ճիշտ կլինի, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարական օրենսգրքի 215 հոդվածը փոփոխվի եւ լրացվի նոր մտքով, որը նմանատիպ դեպքերում թույլ կտա երրորդ անձ համարվող քաղաքացուն վերաքննիչ դատարանում մասնակցել գործի քննությանը, որտեղ ոչ մի դեպքում քաղաքացու իրավունքները չխախտվեն»:

Իսկ ինչ վերաբերում է վերոհիշյալ քաղաքացիական հայցին, որ հարուցել է «տնից զրկված» քաղաքացին քաղաքապետարանի ու «նոր տանտիրոջ» դեմ, ապա երեկ հետաձգվեց պատասխանող կողմ քաղաքացու միջնորդությամբ, որը խնդրեց մեկ շաբաթ տրամադրել իրեն, պայմանավորված եւս մեկ փաստաբան գործին կցելու իր ցանկությամբ:

Տեղեկացնենք, որ դատարան հասած այս գործը շատ խորհրդանշական նախապատմություն ունի: Մալաթիա-Սեբաստիա քաղաքապետարանը ժամանակին բանավոր (դա իրավական հիմք է համարվում) թույլատրել է բաքվահայ փախստական Լուիզա Եղիազարյանին եւ իր ընտանիքին բնակվել վիճելի բնակարանում: Լ. Եղիազարյանի ժամանակավոր բացակայության ընթացքում հարեւաններից Արամ Հովհաննիսյանը, թերեւս քաղաքապետարանի թույլտվությամբ, կոտրում է վիճելի բնակարանի փականը եւ որպես տանտեր տեղավորվում ու վայելում փախստականի տունը եւ գույքը: Ռուսաստանից վերադարձած Լ. Եղիազարյանը նախ դիմում է ոստիկանություն, ապա փորձում է վերահաստատել իր իրավունքները: Մինչ այդ Ա. Հովհաննիսյանը հայցով մտնում է դատարան եւ դատավոր Իսկուհի Վարդանյանի թեթեւ ձեռքով հաստատում իր իրավունքները փախստականին հատկացված տարածքի նկատմամբ: Սույն վճիռը հետագայում վճռաբեկ դատարանը բեկանում է: Սակայն ո՞ւմն է բնակարանը, փախստականի՞նը, թե՞ ճարպիկ հարեւանինը, կասի առաջին ատյանի դատարանը, եթե վերաքննիչ դատարանում հայցն առանց երրորդ անձ համարվող Լ. Եղիազարյանի «տաք-տաք չծեծեն»:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԿԱՐՅԱՆ

«Իշխանություն-ժողովուրդ հարաբերությունները նոր սահմանադրությամբ չեն կարգավորվում»

Թերեւս օգոստոսի 29-ին կկայանա սահմանադրական բարեփոխումների երկրորդ ընթերցումը, սակայն նշյալ գործընթացի չարչրկված թեման շարունակվում է՝ ընդգրկելով նոր կազմակերպություններ եւ խմբեր: Մասնավորապես երեկ ԺՏԵՄ (Ժողովուրդն է տերը երկրի միավորում) նախաձեռնող խումբը լրագրողներին հայտնեց մի շարք մտահոգություններ՝ առաջ բերելով բազմաթիվ լուծում պահանջող հարցեր:

ԺՏԵՄ նախաձեռնող խմբի անդամ Աղասի Մանուկյանը, մատնանշելով 1995 թ. իշխանության գրած եւ ժողովրդի վզին փաթաթված սահմանադրության ընդունումը՝ նշեց, որ նույնը կատարվում է նաեւ այսօր: «Հանուն կայուն մարդկային զարգացման» հասարակական կազմակերպության (ՀԿ) նախագահ Կարինե Դանիելյանի կարծիքով, երեւի իշխանությունը համաձայնության է եկել Եվրոխորհրդի, Վենետիկի հանձնաժողովի հետ եւ այլեւս կարիք չունի ժողովրդի հետ հաշվի նստելու: Ավելին, ժողովրդի հետ չկա երկխոսություն, հարցը քննարկվել է սեղմ շրջանակներում՝ առանց մարդկանց հետ աշխատելու, սահմանադրական բարեփոխումների փաթեթը տալու (նրանք պահանջեցին, որ մինչ փաթեթի ընթերցումը հրատարակեն եւ ժողովրդին բաժանեն Սահմանադրական բարեփոխումները): Բանախոսների խոսքերով, ԱԺ-ից անգամ չեն արձագանքել տարբեր ՀԿ-ների ուղարկած առաջարկներին: Այլ կերպ ասած, նախագահը համոզված է, որ իշխանություն-ժողովուրդ հարաբերությունները այս սահմանադրությամբ չեն կարգավորվում:

Բանախոսները հայտնեցին, որ պատրաստվում են միավորել ՀԿ-ներին եւ ակտիվ քաղաքացիներին՝ սահմանադրական կարգ հաստատելու շարժում սկսելու համար: «Իսկ ուշացած չէ՞ արդյոք այդ պայքարը» հարցին խմբի անդամ Ալեքսանդր Բուտաեւը պատասխանեց. «Կարող էինք ավելի ուշանալ, կարեւորը որեւէ լուծում գտնելն է»: Խմբի անդամները նկատեցին նաեւ, որ բարեփոխումների հարցը ոչ միայն միակողմանի է քննարկվել, այլեւ տարբեր առիթներով բարեփոխումների մասին եղած քարոզները շեղել են մարդկանց, չեն բացահայտել սահմանադրական բարեփոխումների էությունը՝ կանգ առնելով ընդամենը որոշ կետերի վրա:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

«Պետական գնումների գործակալություն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպության կողմից հայտարարված «ՊԳԳ - ԾԶԲ - 05/37» ծածկագրով մրցույթի հրավերի

Հրավերի առաջին մասի 1 կետում տեղ է գտել վրիպակ եւ «ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության» փոխարեն նշվել է «ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը»:

Հրավերի առաջին մասի 2.2 կետի ենթակետերով սահմանված պահանջները հավաստելու համար մասնակիցներից պահանջվող փաստաթղթերի մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է հրավերի երկրորդ մասի 2 կետով:

Հրավերի առաջին մասի 2.2 կետի «ա» ենթակետում նշված որակավորման չափանիշների գնահատման կարգի աղյուսակում «Նախորդ ժամանակահատվածում՝ մատուցված նմանատիպ ծառայությունների ծավալի» վերաբերյալ տողում տեղ է գտել վրիպակ նշվելով «(ռադիոգովազդի պատրաստման եւ հեռարձակման)» արտահայտությունը: Որպես նմանատիպ մատուցված ծառայություն է համարվում նախկինում մատուցված «մասնագիտական ուսուցման ծառայությունները» որի վերաբերյալ նշված է Հրավերի երկրորդ մասի 2.2 կետի ա/ ենթակետում:

Հրավերի առաջին մասի 2.2 կետի «ա» ենթակետում նշված գնահատման կարգի համաձայն՝ եթե մրցույթի մասնակիցները հայտեր են ներկայացնում մի քանի չափաբաժինների համար, ապա պետք է ապահովեն այդ չափաբաժինների համար պահանջվող նախկինում մատուցված նմանատիպ ծառայությունների չափերի գումարային չափը: Նույնը վերաբերվում է ֆինանսական միջոցների առկայության պահանջին: Ինչ վերաբերում է նախկինում մատուցված նմանատիպ ծառայությունների վայրին, ապա նախկինում ծառայության մատուցման վայրը նշանակություն չունի:

Հատուկ կարծիքի առկայության դեպքում դրա մասին պարտադիր նշվում է մրցույթի հանձնաժողովի նիստի արձանագրության մեջ, որը սովորաբար կազմվում եւ ստորագրվում է անմիջապես նիստից հետո: Ուստի գրավոր ներկայացվող հատուկ կարծիքը պետք է կցվի արձանագրությանը անմիջապես նիստից հետո՝ մինչեւ արձանագրությունը հանձնաժողովի անդամների կողմից ստորագրելը:

Հրավերի առաջին մասի 6 կետով սահմանվում են պահանջներ, որոնց պետք է բավարարի մասնակիցների կողմից ներկայացվող մրցույթի հայտի ապահովումը: Մրցույթին ներկայացվող հայտի ապահովումը հրավերով սահմանված պահանջներին բավարարելու դեպքում այն կհամարվի ընդունելի:

Գնումը կատարելու համար նախատեսված ֆինանսական հատկացումների չափը չի հայտարարվում, ուստի եւ մասնակիցները չեն կարող իմանալ վերջինիս մասին եւ գները պետք է ներկայացնեն ոչ թե ելնելով մրցույթի նախահաշվային գներից այլ շուկայում գործող իրական գներից:

Հրավերի երկրորդ մասի 2.2 կետի գ/ ենթակետում բերված աղյուսակում նշված տարածքը համարվում է տեխնիկական միջոց որի կամ որոնց միջոցով պետք է մատուցվի տվյալ ծառայությունը: Ուստի հրավերում նշված տեխնիկական միջոցներին եւ սարքավորումներին վերաբերող դրույթները վերաբերում են վերոհիշյալ աղյուսակում նշված ինչպես համակարգիչներին այնպես էլ տարածքին:

Հրավերի երկրորդ մասի 2.2 կետի դ/ ենթակետում նշված հավելված 2.3-ով ներկայացվող աղյուսակի «կրթությունը» սյունակում նշվում է կրթության մակարդակը: Մասնակիցների ցանկությամբ կարող են լրացվել նաեւ վերջինիս վերաբերող այլ տեղեկություններ: Հավելված 2.3-ին կցվում են մասնակցի կողմից ներկայացված մասնագետների աշխատանքային գրքույկների բոլոր էջերի պատճենները, որտեղից պետք է երեւա տվյալ մասնագետի մասնագիտական աշխատանքային փորձը /ստաժը/:

Հրավերի երկրորդ մասի 2.2 կետի ե/, գ/ եւ ը/ կետերում տեղ է գտել վրիպակ. «գնանշում» եւ «գնանշման հարցում» բառերի փոխարեն պետք է նշվի համապատասխանաբար «մրցույթի հայտ» եւ «մրցույթ» բառերը:

Հրավերում նշված է որ ծառայությունը պետք է մատուցվի հանրապետության 27 տարածքներում, սակայն գնման առարկան բաժանված է 26 չափաբաժինների եւ տեխնիկական բնութագրին կից աղյուսակը ներկայացնում է այդ չափաբաժինները իրենց հերթական համարներով: Չափաբաժիններից մեկը՝ թիվ 19 չափաբաժինը, իր մեջ ընդգրկում է երկու տարածքներ՝ Գյումրի եւ Ամասիա, ուստի եւ ամբողջ տարածքների թիվը 27-ն է:

Ինչ վերաբերում է գնման առարկայի տեխնիկական բնութագրի հարցերին, ապա այն ներկայացվել է ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից եւ ներկայացված տեխնիկական բնութագրում փոփոխություն կատարելը կարող է իրականացվել միայն այն ներկայացնողի համապատասխան պաշտոնական գրության հիման վրա:

«ՊԳԳ - ԾԶԲ - 05/37» ծածկագրով մրցույթի հանձնաժողով

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA
LOG ON TO www.azg.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ 58-24-83

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համար՝ 02 Ա Ն 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 23.08.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Գինդ» տպագրատունը: